

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Besede in dejstva

Naši bralci se gotovo še spominjajo, da je predsednik francoske vlade, ko je v parlamentu zagovarjal svoj znani predlog, pod kakšnimi pogoji naj bi se likvidiral spor med Italijo in Abesinijo, izjavil, da je bil v to pooblaščen od Zveze narodov in da je njegov predlog bil sestavljen popolnoma v duhu njenih principov.

Treba se je čuditi, da se niti v francoskem, niti v angleškem parlamentu, v katerem je Hoare približno v istem smislu kakor Laval branil ta predlog, ki ga je bilo k sreči javno mnenje v ogromnem valu elementarnega ogorčenja pokopalo, še preden je prišel pred ljudske zastopnike v parlamentu, ni našel nihče, ki bi se bil spomnil, da Lavalova trditev sploh ne odgovarja resnici. Svet Zveze narodov namreč ni nikdar niti Anglije niti Francije pooblastil, da predlaga nekaj takega, kar sta zasnovala gg. Laval in Hoare, naj se namreč en del Abesinije Italiji odstoji, drugi del njej izroči v kolonizacijo, ostali pa postavi pod mednarodno varstvo. Tudi ni pristojni organ Zveze narodov g. Lavalu sugeriral — kakor bi to sledilo iz njegovih trditev v bourbonski palači — naj ta predlog sprejmeta najprej Italija, potem Abesinija, nakar naj dobi sankcijo Zveze narodov. Ako je takozvani odbor petorice, na katerega se je g. Laval skliceval, Angliji res dal take navete, ki abesinsko neodvisnost enostavno žrtvuje interesom treh velesil — kar je zelo neverjetno — ni v to imel nobenega pooblastila pristojnega sveta Zveze narodov, še manj pa se je držal principov pakta ženevske ustanove.

Principi, ki jih čuva Zveza narodov in na katerih je osnovana, so taki, da se je treba v resnici z največjim začudenjem vprašati, kako je mogel predsednik francoske vlade pred polnoštevilnim zastopstvom francoskega naroda in pred vso svetovno javnostjo trditi, da je njegov predlog, ki je meni nič tebi nič čital neodvisnost in nedotakljivost države, ki je članica Zveze narodov, in jo raztegal v tri dele, v skladu z načeli mednarodnega pakta, ki ga je Francija z vsemi ostalimi članicami zveze l. 1919 slovesno podpisala in se obvezala, da ga bo spoštovala in druge spoštovati prisilila, če bi se ga kdo drznil kršiti. Sloviti čl. 10 pakta pravi: »Članice zveze se obvežejo, da bodo teritorialno celoto in politično neodvisnost vsake članice zveze spoštovale in branile proti vsakemu zunanjemu napadu. V slučaju, da bi kakšna članica zveze bila napadena, ali pa, če bi ji samo že taka nevarnost pretila, bo zveza storila vse korake, da zagotovi učinkovitost in spoštovanje oziroma izpolnitev te obveze.« Svet Zveze narodov, ki se je zbral jeseni lanskega leta, da se posvetuje in da navodila za rešitev abesinsko-italijanskega spora, je Francijo in Anglijo pooblastil samo, da kot mandatarki zveze spoščišča rešitev tega spora pod vodstvom in kontrolo Zveze narodov ter v duhu njenega pakta. Spričo tega pač ni treba več nobenega dokaza, kako malo odgovarja resnici trditev g. Laval, da je bil njegov predlog v duhu pakta Zveze narodov.

Ta ugotovitev je velike načelne važnosti, ker je treba ves svet spomniti na to, v kakem velikem nasprotju z ustanovo Zveze narodov in njenimi principi ureditve mednarodnega življenja in sporov so skušali vodilni državniki Evrope obravnavati in reševati spor, ki ga je avtokratični šef italijanske vlade izzval z Abesinijo. Navedli smo čl. 10 ženevske mednarodne pogodbe, lahko pa navedemo še celo vrsto obveznih izjav evropskih državnikov v tem smislu. V takozvanem Kellogg-Briandovem paktu, pod katerim stojijo podpisi vseh velesil, celo Japonske, beremo v čl. 2 sledeče: »Podpisnice (tega pakta namreč) izjavljajo, da ne bodo nobenega spora, naj bo kakršnekoli že narave in kakršnekoli že izvora, ki bi nastal med njimi, obravnavale in reševale drugače, kakor samo z mirnimi sredstvi.« To načelo velja brezpogojno tudi za spor med Italijo in Abesinijo, ki sta obe članici Zveze narodov, koje načela so bila merodajna za Kelloggov pakt. Saj je predsednik Zveze narodov Paul-Boncour 16. februarja 1932, ko je bila v zvezi načelna razprava ob priliki mandžurske afere, dejal: »Članice zveze ne bodo nikoli priznale kot veljavne in efektivne nobene kršitve teritorialne integritete in nobenega atentata na politično neodvisnost katerekoli članice zveze, ki bi bil storjen s preziranjem čl. 10 zveznega pakta.« 11. marca istega leta pa je izredno zasedanje Zveze narodov slovesno »proklamiralo obvezni značaj načel in uredb, storjenih v smislu čl. 10 zveznega pakta in izjavilo, da so članice zveze narodov dolžne, da ne priznajo nobene situacije, nobene pogodbe in nobenega sporazuma, ki bi se dosegel na podlagi načel in s pomočjo sredstev, ki so nasprotna paktu Zveze narodov in Kellogg-Briandovemu paktu.« Tukaj imamo torej od Zveze narodov celo proglašeno načelo, da bi bil sporazum z abesinski zadevi, kakor sta ga predlagala Laval in Hoare, neveljaven, četudi bi ga Abesinija in Italija sprejeli, ker bi ga ne smela in ne mogla sprejeti Zveza narodov!

Kar se tiče Amerike, ki ni članica Zveze narodov, je v washingtonski pogodbi od 3. avgusta 1932 podpisala skupaj z vsemi ostalimi državami Amerike, izvenjski Bolivijo in Paragvaj, izjavo, ki se glasi: »Ameriški narodi izjavljajo, da ne bodo priznali nobene teritorialne ureditve na ameriškem kontinentu, ki se ne bi dosegla z mirnimi sredstvi, in da ne bodo priznali veljavnosti teritorialnih osvojitvev, ki bi se dosegle po okupaciji oziroma nasilni osvojitvi s pomočjo orožja.« To je bilo sklenjeno ob priliki konflikta med Bolivijo in Paragvajem zaradi Gran Chaca. To izjavo je sprejela v svoje tozadevno poročilo tudi izredna seja ženevske zveze 24. novembra 1934 in predsednik sveta g. Ruiz Guinazu to izjavo citiral 14. sept. 1935, ko je zveza prvič obravnavala

Medtem ko je Evropa zaposlena v Afriki

Kitajsko v — tri kose

Veliki japonski načrti za obnovo Daljnega vzhoda

London, 7. jan. C. V london-skih diplomatskih krogih se opaža zadnje dni čimdalje močnejše stremenje, da bi se spor med Abesinijo in Italijo na kakršen že koli način čimprej likvidiral. Med vzroki, ki vplivajo na angleško politiko v tem smislu, je poleg bojznosti, da ne bi angleških težav izbral arabski in zamorski element v Afriki in Aziji in da ne bi bila Italija po dolgotrajni vojni v Abesiniji preveč oslabiljena v korist Nemčije, predvsem nevarni razvoj dogodkov v Kitajju. Brezobzirna, obenem pa tudi spretna politika japonske vlade je namreč dospela že do točke, kjer so na kocki ogromni interesi britskega imperija na Kitajskem, ki so predvsem gospodarskega značaja. Velika Britanija čuti potrebo po zavezniških protijaponski in zato se množi vrste tistih, ki pravijo, da se politika proti Italiji ne sme tirati predaleč, ker more Italija biti Angliji še zelo koristna v bližnji bodočnosti.

Čankajšek ima vajeti, a je brez denarja

Kaj se godi v Kitajju? Čankajšek drži vajeti krepko v svojih rokah, nima pa denarja, da bi do kraja izvedel politične, vojaške in gospodarske reforme, ki so potrebne, da se Kitaj dvigne do položaja, ki mu gre. Komunizem, ki se je bil postal cele kitajske osrednje province Kijansi, je strl, sovjetske države sredi Kitajja ni več in sovjetska armada je razbita in razpršena, toda male roparske čete v imenu komunizma še vedno razsajajo po provincijah Sečven, Senci in Kansu. Čankajšek je ustvaril dobro armado, toda praznota državnih blagajin je vzrok, da takó častniki in vojniki, kakor tudi uradniki ne dobivajo svojih plač redno. Grade se ceste, napeljuje se elektrika in svetloba in začenjajo se melioracije, toda svetovna gospodarska kriza, ki ubija kitajski izvoz, ne dovoljuje večjih investicij. Zato ni mogoče pomagati kitajskemu poljedelstvu, ker je tudi zadružništvo šele v povojih, saj je od 400 milijonov kitajskih kmetov samo 373.856 zadružnikov. To so dejstva, ki prizadevajo Čankajšku velike skrbi in ne morejo biti odtehtane od dejstva, da se je nankinska vlada pomirila s kantonsko, kateri je sedaj tudi državnopravno priznala avtonomijo, ki jo Kanton dejansko uživa že od l. 1931.

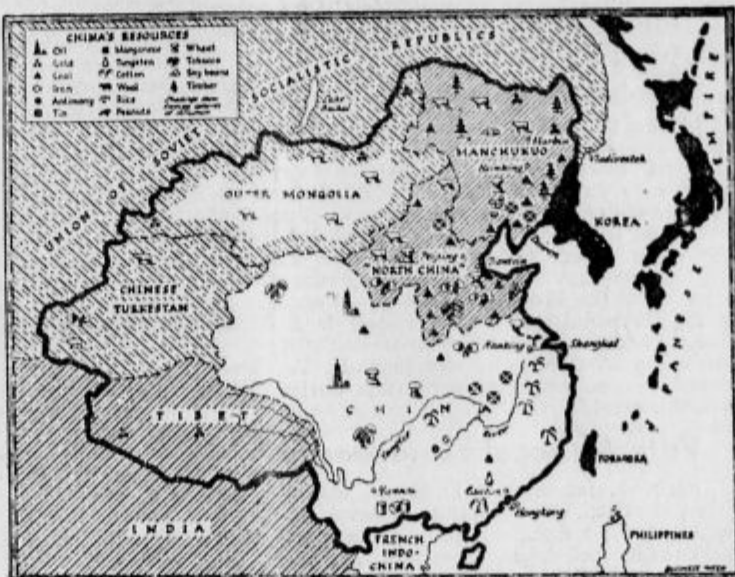
Čankajšek se pogaja z Japonci

Japonska dobro pozna gospodarske in finančne težave Kitajja in je zastavila vse svoje sile v to, da pripravi Kitaj do političnega in gospodarskega sodelovanja z Japonci, v katerem bi seveda Japonska igrala vodilno vlogo. Čankajšek se to upira, kakor se upira vsemu kitajskemu narodu, ki je po zadnjih desetletjih postal zelo

Čankajšek
predsednik razpadajočega Kitaja

italijansko-abesinski spor. Ko je Francija novembra 1932 predložila svoj znani veliki načrt kolektivne varnosti in razorožitve v Evropi, je predlagala, naj se sprejme v ta načrt ponovno čl. 10 in čl. 16 ženevskega pakta, ter je celo zahtevala, da »mora vsaka država podpisalica, ki ima pomorske sile, na prvi poziv Zveze narodov priskočiti na pomoč vsaki državi članici, ki bi bila žrtev kakšnega krivičnega napada.« Ne moremo se vzdržati pri tem opombi, da se je Francija letos, ko jo je Anglija opetovano pozvala, naj ji zagotovi svojo pomoč na morju, če bi bilo treba braniti izvrševanje sankcij proti Italiji, zelo obojevala, preden je sprejela tako obvezo, ki jo je l. 1932 sama zahtevala. Da bo register popoln, moramo omeniti še takozvani pakt Saavedra-Lamas med Italijo in Španijo, v katerem je rečeno, da »bosta podpisnici med seboj uredili vsa vprašanja mirnim putem in da ne bosta priznala nobene teritorialne spremembe, ki ne bi bila dosežena z mirnimi sredstvi.« Na to deklaracijo je treba danes prav posebno spomniti Italijo, ki na noben način ne more zanikati, da je Abesinija članica Zveze narodov prav

narodno zaveden in se od nekdaj smatra za prvi kulturni narod vsega sveta — vendar pa kitajski diktator čedalje bolj uvideva, da bi mu moglo sodelovanje z Japonci prinese tistih sadov, ki jih je Kitaj zastoj pričakoval od Anglije in Amerike, ki Kitaj le izrabljata. Kljub temu, da so kitajski dijaki dvignili naravnost revolucionarni pokret proti »japonofilski« politiki Čankajškega in so prvega novembra celo napravili atentat na ministrskega predsednika Vang Čing Veja, se Čankajšek že nahaja v pogajanjih z japonsko vlado.

Zveza Nanking—Peking—Čahar—Tokio

Kitajska, severne pokrajine, Mongolija, Mandžurija, Japonska

Vrh tega je treba urediti vprašanje severnih kitajskih provinc, katerim je Japonska priborila avtonomijo in katere želi še bolj povežati med seboj v posebno skupino, tako da bi se prav za prav osnovala sledeča alianca: Kitaj s sedežem v Nankingu — Severne avtonomne province s sedežem v Pekingju — Mandžurija s Čaharjem in notranjo Mongolijo ter Japonska.

V sporazumu z Nemčijo

Kakor se vidi, je ta načrt jako dalekosežen in ima za Kitaj svoje dobre strani. Slaba stran je ta, da bi Kitaj brez dvoma igral v tem načrtu podrejeno vlogo in da bi sever bil od njega odtrgan, za kar pa Japonci obljubljajo, da bodo Čankajšku pomagali strumno centralizirati ostali Kitaj. Kitajce posebno draži to, da Japonci pritiskajo nanje z vojaško silo — v Tienčinu stoje cele tri japonske divizije. Kljub temu pa se tako Angliji kakor Amerikanci boje, da ne bi se izcimilo politično sodelovanje med obema

Govori se celo, da je že izdelan načrt kitajsko-japonskega sodelovanja, ki izgleda približno sledeče:

Načrt pogodbe med Kitajsko in Japonsko

1. Japonska da Kitajju na razpolago poljedelske tehnike, ki naj dvignejo kitajsko kmetstvo proizvodnjo, ki donša zdaj letno okoli 150 milijonov kitajskih dolarjev, kar je vsekakor premalo. Najbolj bi japonski strokovnjaki pospešili proizvodnjo žita, volne in bombaža, ki ga Kitaj uvaža vsako leto za 95 milijonov dolarjev iz inozemstva, dasi bi ga mogel sam v zadostni meri pridelovati. Pa tudi japonski predilni industriji, ki mora vsako leto plačevati inozemstvu za bombaž okoli 65 milijonov jenov, bi bilo s tem znatno pomagano.

2. Japonska bi pomagala Kitajju tehnično in finančno, da izrabi železne rudnike v provincah Hupeh, Hahvej, Šantun, Čahar, Honan in Fukien. Istotako bi Japonska pomagala pri izrabi rudnikov antimona in magnezija v Honanu in Kiangsiju.

3. Japonska bi pomagala zgraditi železnice, ki bi vezale notranji Kitaj s pomorjem, v prvi vrsti pa železniško zvezo med Tienčin-Fukovom z železnico Peking-Hankov, tako da bi bila provinca Šantung zvezana s provinco Šansi.

4. Revidirali naj bi se carinski tarifi in ustanovili kitajsko-japonski trgovinski svet.

5. V političnem oziru predlaga Japonska, naj bi Kitaj nastavljal več japonskih svetovalcev, ki bi pomagali izvesti potrebne upravno-politične reforme v Kitajju, in da naj bi se v kitajski armadi nastavlili japonski instruktorji. Tako izveščana kitajska armada naj bi popolnoma izkoreninila komunizem in napravila konec banditom ter raznim generalom in pustolovcem, ki vzdržujejo v posameznih kitajskih krajih anarhijo.

6. Najvažnejša določba tega načrta pa je ta, da se najmoj odpraviti vse politične, sodne in trgovinske predprave inozemcev v Kitajju, da se morajo odstraniti iz kitajskih pristanišč vse inozemske posadke, koder se še nahajajo in da se ima sploh postopoma izkoreniti iz Kitajja ves inozemski politični in gospodarski vpliv, predvsem angleški in ameriški ter ruski.

azijskima državama, ki bi pomenila konec vpliva belih narodov v Kitajju in sčasoma v Aziji sploh. To so torej tiste stvari, ki sedaj novemu angleškemu zunanjemu ministru Edenu hodijo po glavi in ga silijo do neke preusmeritve britske politike, dokler ne bo prepozno. Rešitev je tembolj nujna, ker obstajajo indicije, da Japonska dela v sporazumu z Nemčijo, ki za Angleže slejkoprej ostane tisti strah, ki je merodajen za njihove končne odločitve.

Japonska zastava vihra

Peking, 8. januarja. Japonske in mandžurske oblasti so dvignile japonsko in mandžursko zastavo v 6 okrajih mongolske province Čahar in uvedle tam tudi mandžurske banknote. Upravo so prevzeli mandžurski uradniki z japonskimi svetovalci. Zdaj preti nevarnost okupacije velike mongolske province Suifjan. Kitajske vojaške oblasti v naglici utrjujejo suifjansko mejo, ker vsak čas pričakujejo ofenzive mandžurske armade pod japonskim vodstvom.

Kominternu v Srednji Evropi Centralna komunistična propaganda je v Pragi

Praga, 8. jan. b. Kljub vsem uradnim demantijem, da je bil bivši uradnik sovjetskega poslanstva v Pragi Kozimov izročen sovjetskimi oblastem zaradi tatvine večjega zneska, se še vedno odločno trdi, da je Kozimov iz trezora sovjetskega poslanstva ukradel važne politične dokumente o delovanju Kominterne v srednji Evropi in jih prodal po neki posredovalki nemški tajni policiji. Ko je bil Kozimov aretiran, so dobili pri njem denar, ki ga je dobil za ukradene dokumente. Češkoslovaški list trdi, da je na temelju dokumentov, ki jih je izročil Kozimov nemškimi oblastem, bilo aretiranih 500 oseb. Češkoslovaška vlada je bila prisiljena na hitro in odločno akcijo zaradi tega, ker se centrala za komunistično akcijo v srednji Evropi ne nahaja več na Dunaju, temveč se je preselila v Prago. Češkoslovaška vlada je prišla do

prepričanja, da je treba po agitatorjih takoj odločno udariti, ker obstoja nevarnost, da se organizirajo številne komunistične celice po vsej Češkoslovaški.

7. oddelek Kominterne

Berlin, 8. jan. »Deutsche Allgemeine Zeitung« priobčuje obširen članek o dosedanjem delovanju Kominterne v Južni Ameriki. Prvi početki tega delovanja segajo v leto 1922. Tega leta je Južna Amerika pripadla sedmemu oddelku, Srednja pa osmemu oddelku svetovne komunistične propagande. Sedež sovjetskega rovarjenja je bil sprva v Buenos Airesu. Vodstvo nad agitacijo je tedaj imela sovjetska trgovinska delegacija. Po daljšem opazovanju te delegacije s strani policijskih organov je argentinska vlada sovjetsko misijo izgnala. Iz Buenos Airesa se je preselila v Montevideo, odkoder je nadaljevala svoje delo po vsej Južni Ameriki. Prostore je imela v sovjetskem poslanstvu. Vse kaže, pravi list dalje, da so južno-ameriške države sedaj odločene prepovedati in preprečiti vsako nadaljnje delovanje komunizma v Južni Ameriki.

Komunistična stlača v Braziliji

Buenos Aires, 8. jan. AA. DNB doznava telepodrobnosti o večerajšnjih dogodkih v argentinski prestolnici:

Levičarski elementi so proglasili večeraj splošno stavko za 24 ur in znak simpatij za rudarje, ki že dalj časa stavkajo. To splošno stavko so izrabili prevarni elementi in izzvali spopade z organi oblasti. Na več krajih je prišlo do streljanja. Kolikor je doslej znano, je padlo devet oseb, in sicer trije policisti in dva civilista. Železniškim družbam se je posrečilo ohraniti najpotrebnejši promet, čeprav so se na nekaterih železniških progah opazili poskusi sabotaže. Policija je aretirala okoli 200 oseb. Oblastva vneta zasledujejo voditelje tega gibanja.

Pariz, 8. jan. AA. Iz Moskve poročajo, da je potonil sovjetski parnik »Donjeck«, čigar nosilnost je bila 2650 ton, nedaleč od Viborga, ko je plul v Hamburg. Ne ve se, če je kdo od posadke rešen. Doslej je v smeri Viborga našli dvojce trupel.

Torej le prelom med Italijo in Anglijo

Angleži v italijanskih očeh

„Krvoločneži, umazanci, tollovaji, tatovi, verižniki, hinavci...“

Rim, 7. januarja. Del fašističnega časopisa jemlje angleško ravnodušnost zaradi obglavljanja poročnika Minitija in razburjenje angleške javnosti zaradi bombardiranja švedskega Rdečega križa za ugodno priliko, in sicer v tako ostrih izrazih in v tako žaljivem tonu, kakor se dosedaj niti med državami, ki so v vojnem stanju, ni dogajalo.

Tako piše »Teveer« med drugim: Anglež se mora držati samo ene tradicije, in to je, biti krvoločno do ljudi, toda usmiljen do živali. Anglež je v javnosti moralist, v zasebnem življenju pa je umazanec, tollovaj, tat tuje lastnine in verižnik. Britanska hinavščina ima samo en cilj, in to je, da pe možnost prekosi samo sebe. Ogorčenje zaradi obmetavanja z bombami švedskega Rdečega križa je podobna tisti, ki je navdihovala ministra Churchilla pred 10 leti, ko je slišal, da se je dogajalo v Indiji 13 prestopkov nad otroki, in to pri 350 milijonih prebivalcev. Tedaj je vzklikal: »Vse lahko trpimo, le ne takšnih strahotnih oskrumb.« Prav to je prista miselnost angleškega puritance, ki enakih in se mnogo hujših zločinov, ki jih Angleži doma uganjajo, ne vidi. Nato navaja »Teveer« podrobno statistiko o moralnih prestopkih, v kolikor jih je registrirala angleška policija v Angliji od leta 1920 do 1924.

Ista hinavščina, pravi »Teveer«, odseva tudi iz angleške propagande v prilog Abesinije. Angleži so posejali z okostji vse predele zemlje in še danes delajo isto. Trenutno je Egipt arjev najbolj neusmiljenega nasilja in treba bi bilo samo še, da spregovore topovi proti množicam. Tudi Indija stoka pod železno pestjo Anglije. Težko je bilo ukrotiti prebivalstvo z bombami, ali vendar so ga Angleži pripravili k molku.

Očitno »Lavoro Fasista« na Angleže naravnosti pristeva k morilski bratovščini, ki se isloveti z abesinskimi morilci in jih zagovarja. Tudi ta list v svojih izpadih nič ne zaostaja za ostalimi fašističnimi listi. Pisanje italijanskih listov kaže vso ostrino, s katero Italijani vodijo časopisno kampanjo proti Angliji, ki seveda radi stroge cenzure, ki vlada v Italiji, od merodajnih mest ni le tolerirana, ampak verjetno celo narekovana. Ako pomislimo na posledice takega pisanja, ki se bo brez dvoma pokazale v angleškem javnem mnenju, potem človek nehoti biti vtis, da se je moralo nekaj silnega dogoditi za kulisami, na čemer italijanske metode ne morejo niti več poslabšati. Ako hočemo verjeti, da se tako angleška, kakor italijanska vlada resnično prizadevata za omejitev vojne nevarnosti, potem je takšno pisanje sploh nerazumljivo.

Opazuje pa se, da je v političnih krogih Rooseveltova poslanica vzbudila mnogo skrb, ker ni več dvom, da bo Amerika podpirala politiko Zveze na čelu. Enako vzbuja v političnih krogih skrb dejstvo, da je Anglija pričela potniskie ladje predelavati v transportne ladje za prevoz čet v Egipt in bližnji Vzhod. Edina svetla točka na rimskem obnebu je trenutno Albanija. V Albaniji so italijanski inženjerji tik pred božičem končali 73 km dolg petrolejski vod od Kucove do Valone. Prvi petrolej, ki je stekel po vodu, so Italijani prestregli na božični dan. Od tedaj naprej italijanske ladje v redu prevažajo nafto iz Valone v Italijo. Računa se, da ima Albanija do 10 milijonov ton petroleja.

Zice na egiptsko-libijski meji

Reuterjev dopisnik poroča iz Aleksandrije, da bo vsakdo ubiti, če bo poskusil, da pride skozi žično ograjo, ki se razteza v dolžino 320 km skozi Libijsko puščavo in ki sedaj označuje mejo med Libijo in Egiptom. Ta dolga žična proga je pone-

kod prekinjena in so tam postavljene italijanske vojaške postaje, ki so oborožene s strojnimi. Zaradi sedanjega mednarodnega položaja Italijani zelo pridno stražijo to mejo. Od časa do časa leti nad mejo angleška vojna letala, na drugi strani meje pa jih stalno spremljajo italijanska letala v enaki razdalji od angleške meje. Piloti se med seboj pozdravljajo z mahanjem rok, vendar pa leti dalje ob meji, ne da bi jo prekorajili.

Vojaška delavnost Italijanov v Ciranaiki je zelo velika. V Bengaziju je bilo izkrcanih veliko število letal in velike količine vojnega materiala. Eritrejske čete, ki so bile zbrane okoli trdnjave Madalana, odkoder se cepi cesta v sušo, so bile zamenjane z belini četami.

Anglija se utrjuje v Keniji

London, 8. Angleška vlada je sklenila, da utrdi pristanišče Mombassa v Keniji. V to svrhu so izkrcali že težke topove in projektorje. Obenem se bo stvoril oddelek topništva in pionirjev iz prostovoljcev.

Angleške vojne ladje v Grčiji

Atene, 8. januarja. Razen 3 angleških rušilev, ki so pripluli v Pirej iz Aleksandrije ter vrgli sidra pri otoku Tyaros, so najavljene še tri križarke, tako da se bo nahajala v Pireju cela angleška eskadra, ki se bo eventualno še pomnožila.

Atene, 8. januarja. V torek je priplulo v grška pristanišča sedem britanskih torpednih rušilev. Zasedli so se v Pireju: »Electra«, »Export« in »Exmouth« (in Poru), »Elipse«, »Escaped« in »Ask«. Torpedni rušilec so prispeli iz Aleksandrije. Tri napovedane vojne križarke, med njimi »Hood« in »Renown«, še niso priplule. Ta teden se sestane pod predsedstvom kralja Jurija grški obrambni svet.

Važe francoske mornarice

Pariz, 8. januarja. c. Francoski uradni krogi hitijo izjavljati, da tokratni manevri francoske mornarice okoli Korzike nimajo zveze s trenutnim mednarodnim položajem. Desničarski listi dožde Angleže, da so oni s svojimi agencijami te običajne francoske manevre tako izrabili.

Kmalu nato je nastopilo nekakšno pomirjenje, ker je v Londonu tudi angleška vlada izjavila, da ti manevri nimajo nobene zveze z razgovori med Londonom in Parizom.

Stiri velike angleške križarke bodo zapustile prihodnje dni Gibraltar in odplule v London, kjer bo misivo poslano na depust. Vendar pa bodo te stiri križarke nadomestene s štirimi drugimi križarkami, ki bodo odplule s seboj še veliko spremstvo torpedov. Vendar pa se že sedaj izjavlja, da tudi ti pomladanski manevri angleške mornarice najbrž ne bodo v Sredozemskem morju, marveč v Atlantiku.

Pač pa se bo ojačilo angleško brodograd v grških vodah. Tja odpluje nekaj križark in torpedov.

Turki grade utrdbe proti Italiji

Carigrad, 8. januarja. Italijanske vojaške priprave so Turkom dale toliko misliti, da so po najnovejših poročilih tudi sami začeli utrjevati turško obal. Vzile italijanskim demantijem prihajajo neprestano na dan nove podrobnosti glede vojaških priprav na Dodekanezu. Potniki, ki so prispeli z Lera v Carigrad, poročajo, da je pripravišče zastraženo z mogočno pregrado podmornic. Noben tujec ne dobi dovoljenja, da bi smel z ladje, a tudi z ladje same ne sme nihče fotografirati.

Badoglio „pregrupira“:

Izprazniti hoče Makalo

Rim, 8. jan. b. Dopisnik »United Pressa« poroča, da namerava Italija v največji naglici doseči gotove vojne uspehe v Abesiniji, zlasti na jugu, vsled česar je mobilizirala in poslala na bojišče eno planinsko ter eno konjeniško divizijo. Vse te okrepitve so dodeljene južnemu bojišču in bo z njimi razpolagal sam general Graziani. Na jugu namreč pripravljajo Italijani velik vojni pohod, da si zagotovijo področje za lastno kolonizacijo ter da vzpostavijo tudi zvezo med obema italijanskima kolonijama Somalijo in Eritrejo. Vojaški krogi računajo, da bo maršal Badoglio na severnem bojišču izvršil pregrupacijo svojih čet in da bo predvsem izpraznil Makale, zadržal pa bo Aksum, Aduo in Adigrat.

Italijani beže iz Tembijena

Reuter poroča: Uradno javljajo, da so večeraj na božični praznik abesinske čete zavzele dober del Tembijena zapadno od Makale. Italijani so pobegnili, ne da bi se bili borili. Na bojišču so pustili en tank in en tovorni avto. Abesinska poročila pravijo dalje, da so Italijani na umiku požigali vasi, mimo katerih so se umikali.

Italijanski ujetniki prihajajo

Italijanski Havašov posebni poročevalec javlja o prihodu ujetih italijanskih častnikov v Desije in pravi, da je bil prihod častnikov prava senzacija za ta kraj, ker Desije še ni videl ujetnikov. Ze od cesarja Menelika dalje je bil običaj, da je smel vsak poglavar obdržati vse jetnike za delo; pri čemer so poglavarji v glavnem dobro ravnali z njimi. Po bitki pri Adul leta 1896 so ujetniki, ki so jih pripeljali v Addis Abebo, porabili pri gradnji cest in jih je mnogo izmed njih po izpustitvi prostovoljno ostalo v Abesiniji. Pred kratkim je sultan Jojo zajel 182 jetnikov in jih porabil pri vodnih delih.

Prve zmage rasa Deste

Addis Abeba, 8. januarja. c. Z južne fronte prihajajo vesti, da je ras Deste v silni bitki premagal italijansko kolono, ki je bila sestavljena iz Debutov. Podrobnosti o bitki še ni.

BSK : Jugoslavija 3 : 0

Belgrad, 8. jan. m. Današnja tekma med tukajšnjim BSK in Jugoslavijo se je končala z zmago BSK 3:0 (0:0). Gole so dali Vujadinović, Marjanović in Surdonja.

Madrid, 8. jan. AA. Predsednik republike je podpisal ukaz, s katerim se vračajo ustavne svoboščine v vsej Španiji.

Demokrati iščejo stranko

Belgrad, 8. jan. m. Današnji dan so porabili bivši demokrati za prireditve politične konference, na kateri so prvaki te bivše stranke poročali o političnem položaju. V svojih govorih niso povedali nič novega, predvsem ne glede odnosov v tako zvani zdraženi opoziciji. Značilno je tudi to, da so se voditelji »tako zvane družene opozicije« dr. Mačka« le mimogrede omenili. To se v tukajšnjih političnih krogih tolmači tako, da se hočejo bivši demokrati rešiti iz težkega položaja, v katerem se nahajajo, ko se nikakor ne more sestaviti skupen program tako zvane družene opozicije, da bi s časom lahko organizirali lastno stranko. Kot je »Slovenec« že poročal, so se v tem oziru bivši demokrati obrnili na svoje pristaje s posebno okrožnico.

Posveti pri Davidoviču

Belgrad, 8. januarja m. Semkaj je prispel Srdžan Budisavljevič, ki je imel v teku današnjega dne krajše sestanke s posameznimi opozicionarci. Jutri dopoldne se bo v stanovanju Ljube Davidoviča vršila konferenca, ki se je bodo poleg Budisavljeviča udeležili tudi Groj, Joca Jovanović, dr. Gavrilović in Toško Vlačić. Davidovič, ki bo leha del časa zaradi kroničnega vnetja slepega črevesa, se je zadnje čase počutil precej slabo in zaradi tega v božičnih praznikih tudi ni sprejemal obiskov. Iz vrst tukajšnjih opozicijskih krogov se čuje, da se bo tako zvani poslovni odbor družene opozicije, katerega zadnji razgovori v Zagrebu so se končali samo s posveti, zopet sestel v drugi polovici januarja.

Prosimo pojasnila

Iz Sostrega (pri Ljubljani) poročajo, da je ondota skupina Jugoslovanske strokovne zveze na enem zadnjih svojih sestankov sklenila s 16 proti 4 glasovi, da bo pri predstojeh občinskih volitvah nastopila s »Skupno fronto« proti kandidatu listi JRZ. Ker nam je znano, da je vodstvo JSZ svoj čas izdalo na članstvo organizacije naslovljeno okrožnico, po kateri je tudi v političnih vprašanjih za člane merodajno le vodstvo JSZ in njene direktive, prosimo čim prej javnega pojasnila: ali je krajevni odsek JSZ v Sostrem sklepal po navodilih vodstva JSZ, ali pa je omenjeni sklep napravil na svojo pest. Naša javnost, zlasti pa krščansko delavstvo v Sloveniji, je na nedvoumno pojasnilu vodstva JSZ zelo zainteresirano.

Počasni možgani

Upamo, da so se počasni možgani cilindrosocialistov, ki pišejo in berejo »Delavsko politiko«, do danes že dokopali tako daleč, da so brali uvodnik o Rooseveltovem govoru v »Slovenec«. Naj jim tekne! Čez par tednov bodo gotovo tudi že brali

Potres v Mariboru

Nocoj okrog pol 6 smo začutili v Mariboru močne potresne sunke. Naenkrat so se zazibala tla in zemlja se je tresla nekaj minut. Potres se je čutil na področju vsega mariborskega mesta, najbolj pa v predelih pod Kalvarijo. Zlasti poslopja so se precej tresla in se je v gornjih nadstropjih pričelo pohišstvo kar premikati, slike padati s sten, posoda pa je grmelja po kuhinjah ob hudih potresnih sunkih. Ljudi se je polastila panika in prestrašeni so bežali s stanovanj. Po nekaj sunkih se je zemlja zopet pomirila.

Iz Gradca pa poročajo, da so tem čutili potresne sunke, ki so bili še mnogo močnejši, kakor oni v Mariboru. Ti potresni sunki so se raztegnili na vse področje Gornje Stajerske. Kje je središče potresa, še ni ugotovljeno.

... tudi v Celju

Danes okrog 5 popoldne se je čutil v Celju močan potresni sunek. Potres so čutili zlasti ljudje, ki so se nahajali v višjih stavbah, ker so pričela škripati vrata in okna ter se majati slike na stenah.

Auto s 3 osebami v prepad

Danes dopoldne se je pripetila v Studencih pri Mariboru usodna nesreča, pri kateri bi bile kmalu prišle tri osebe ob življenje. Popoldne okrog 3 sta se pripeljala na osebnem avtomobilu k gostilni Ivana Klaneček, ki ima gostilno »Novi Svet« na skrajnem koncu Studencev v bližini studenškega gozda, solastnik Ehrlichove tekstilne tovarne Oto Ehrlich in sin znane gostilničarke v Radvanju Pesek Adolf. Ostala sta v Klanečkovih gostilni kako uro, proti 4 popoldne pa sta se odpeljala in povabila v avto še Klanečkovo ženo Katrino. Komaj pa so se peljali nekaj korakov, se je že zgodila usodna nesreča. Iz neznanega vzroka je avto nenadoma zdrknil z ceste ter omahnil preko cestnega roba. Cesta se dviga kakih 30 m visoko ob Dravi. V to globino je avto zdrčal, k sreči pa ga je pred usodnim padcem zaustavila lesena šupa, last poslastnika Uraniča, ki stoji nekako sredi brega. Avto je šupo sicer podr, toda ostal je pod ruševinami in življenje vseh treh oseb, ki so bile v avtomobilu, je bilo rešeno. Izpod ruševin avtomobil in šupe so potegnili ljudje, ki so se hitro zbrali na kraju nesreče, vse tri osebe hudo ranjene. Pesek ima zlomljeno nogo ter poškodbe po vsem telesu. Ehrlich in Klanečkova pa imata poškodbe na glavi. Odpeljali so vse tri takoj v bolnišnico, kjer so jih rentgenizirali ter ugotovili, da poškodbe sicer niso življenjsko nevarne, da pa bo zdravljenje trajalo precej dolgo. Avto je popolnoma razbit. O vzroku nesreče je uvedena preiskava.

Ljublianski občinski svet

Danes popoldne so na mestnem magistratu imeli seje razni odseki občinskega sveta.

Zdravstveni odsek. Za predsednika je bil izvoljen dr. Franc Debevec. Odsek je sprejel važen sklep, da se osnuje v Ljubljani mestna občinska bolnišnica in pa interni oddelek. Občina bo skušala doseči pri državi, da se udeležbi pri zgradbi občinske bolnišnice udeležijo tudi s svoje strani z enakim letnišnim zneskom, tako da bi bil zgrajen tudi najboljši nujni oddelek za jetične. V tem smislu bo občina stopila v stik tudi z odborom za postavitev spomenika Nj. Vel. kralju Aleksandru I.

Uprava mestne klavnice ima po statutih za svojega predsednika mestnega župana, tokrat dr. Adlešiča, ki je vodil današnjo sejo. Za podpredsednika in poročevalca v občinskem odboru je bil izvoljen g. Musar. Odsek

poročila »Tass« agencije, ki jim bo dopovedala, kako blažena čustva je vzbudil Rooseveltov opomin v glavah moskovskih židov, ki davijo narod 160 milijonov in ki so postali vzor naših odebellenih marksistov.

Rdečica stramu

Nekdaj tako samozvestni JNS krogi, ki so že bočili svoja junaška prsa, misleč, da jim bo narod s hvaleznimi zasluzami v očeh pripenjal težka odlikovanja za zasluge, so se strahovito začeli »ramovati samega sebe. Narod jim je namreč prisolil krepko zašušico in oni so zardeli in se pričeli umikati iz zloglasnih vrst in danes že ni nikogar več, ki bi si upal priznati, da je bil še pred nekaj meseci kaplar v tej strumni vojski, generalov pa sploh ni mogoče več izslediti. Porazgubili so se na vse strani, le počasi se vračajo z novimi obiski na starih drogovi. JNS notejo več biti, stranka ne morejo biti, v »zajednico« jih ne marajo, »pohorstvo« je samo za šport, kaj sedaj? V sarajevskem »Pokretu«, provincialnem glasilu JNS, odkar je izdihnilo centralno glasilo »Glasnik JNS«, so iznašli novo rešilno bilko: 6. januar. Tozadnji članek z bobnenimi besedami opisuje, kakšno grozno stanje je vladalo pred 6. januarjem, da je »deset let po osvoboditvi partizanska oligarhija in oheokracija imela popolno oblast v državi«, da je »mesto ideje edinstva in jugoslovenstva, s katerega okrepitvamem (snaženjem) je zvezana naša skupna srečna usoda, partizanski sistem izkoriščal plemensko in versko zavest«, ki je »odtujil državo od narodov, itd. potem pa je prišel 6. januar, ki je odpravil vse stranke in »trasiral politiko stvarnega in resničnega udeleževanja v državnem življenju«, slednjič izraža upanje in prepričanje, da bo »domovina Jugoslavija še triumfirala nad strankami in koterijami« itd. Šest let po 6. januarju so šele prišli na to, kakšna ironija je bila v JNS tranki gledati uresničenje tistega manifesta, o katerem danes pravijo, da je imel namene odpraviti stranke. Skoro pet let po 6. jan. je imela partizanska oligarhija in oheokracija popolno oblast v državi sklicevaje se na 6. januar, in danes, ko jih ni več, se JNS-trankarji zopet nanj sklicujejo. Za vse jim služi 6. januar: Za temelj JNS-tranke, za temelj pohorstva, za temelj brezplačnih železniških voženj, za temelj volitev, pri katerih volijo mrtvi in otroci, vedno in povsod imajo v širokih ustih 6. januar. Narod pa je dovolj jasno pokazal, da njihovega pojmovanja ne mara, ker je vedno zasukan tako, da je z njim zvezana njihova skupna, srečna usoda. Narod vidi svojo srečo v snaženju tega pojmovanja, ker se še ni toliko odtujil od države, kakor je JNS-tranka državo odtujila od naroda. Zato je vsak klic, da bi šli nazaj na njihovo pojmovanje, odveč. JNS-tranka po 6. januarju ni več mogoča, niti po njegovem namenu niti po razpoloženju naroda. Tisto pojmovanje je odnesla narodova jeza in ga bo vedno, tudi če zavzre pohorsko obleko in obleče še kako drugo suknjo!

je sklepal o izvajanju zakona o klanju oziroma o odvracanju kužnih bolezni živalim, da bodo v bodoče morali Ljubljani priključeni prebivalci tudi klati živino samo na mestni klavnici.

Uprava mestne zastavljalnice je izvolila za svojega načelnika Viktorja Kozamernika, za podnačelnika pa Stanka Sušnika. Člani uprave so danes pregledali skladišča in tresorje mestne zastavljalnice.

Seja mestnih načelnikov. Pod vodstvom mestnega župana dr. Adlešiča je bila danes dopoldne seja načelnikov mestnih uradov in podjetij. Načelniki so obravnavali vprašanje, kako čimprej pospešiti končno likvidacijo priključitve okoljskih občin. Sprejeti so bili v tem smislu važni sklepi.

Mariborska gasilska župa ustanovljena

Nocoj je bil ustanovni občni zbor 26. slovenske gasilske župe za Maribor-mesto. Ob 8 so se zbrali gasilci in mariborski odličniki v gasilskem domu. V slavnostni dvorani je bilo nato zborovanje, ki ga je otvoril tajnik Gasilske zajednice dravske banovine Stanko Pristovšek iz Ljubljane ter pozdravil predsednika mesta policije mariborske dr. Trstenjaka, okrajnega načelnika dr. Popoviča, dr. Siško, mestnega podžupana Zebota, občinske svetnike Spragerja, dr. Kovačiča in dr. Leskovarja ter predsednika in delegata gasilske čete Maribor in delavnice državnih železnic.

Po njegovem pozdravnem govoru so bile volitve ter so bili izvoljeni v vodstvo:

Upravni odbor: Starešina Pogačnik Bogdan, podstarešina Alfonz Kessler, tajnik Franc Kramberger, blagajnik Josip Čermič, člani Josip Ali, Anton Benedik, Hinko Kessler in Franc Ramsak.

Nadzorni odbor: Blažič Josip, Brušovnik Karel, dr. Janez Kovačič, Hugo Marušin in dr. Sekula Jože. — Delegata za Zajednico sta starešina Pogačnik Bogdan in podstarešina Alfonz Kessler.

Nato je prevzel predsedstvo novo izvoljeni starešina Pogačnik, ki se je zahvalil za izvoštitev ter predlagal, da se odpošlje udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju Petru II. ter pozdravne brzojavke pokrovitelju gasilstva kraljeviču Tomislavu, ministru za telesno vzgojo ljudstva Cvetkoviču, banu dravske banovine dr. Natlačenju in starešini Gasilske zajednice Josipu Turku. Ob zaključku je pozdravil ustanovitev nove gasilske župe v imenu občine podžupan mariborski Franjo Zebot ter zagotovil, da bo mesto Maribor z vsemi silami podprlo novo gasilsko enoto.

Plaz zasul delavce

Ljubljana, 8. jan.

Danes okoli štirih popoldne so bili ljubljanski poklicni reševalci poklicani v Polhovgradec, kjer je zasul zemeljski plaz delavca Josipa Zdešarja. Zdešar je bil zaposlen pri ljubljanskem cestnem odboru. Danes se je podal v Polhovgradec ter je tam pregledoval kamnolom na Dvoru. Kamnolom je bil zelo razmočen, kar je bilo za delavca usodno. Ko se je namreč povzpel kakih 20 metrov visoko, se je nenadoma utrgal velik plaz ter zdrčal obenem z delavcem po strmini. Plaz je delavca popolnoma zasul. Ljudje, ki so nesrečo še v kolikor toliko pravem času opazili ter z največjo težavo in napori izlekli delavca izpod grmade, so takoj poklicali reševalce, ki so prepeljali delavca v bolnišnico. Ponesrečeni Zdešar ima zlomljeno eno roko in eno nogo, poleg tega pa hude notranje poškodbe. Takoj po prevozu v bolnišnico so ga položili na operacijsko mizo, vendar je njegovo stanje zelo dvomljivo.

Abesinske fronte pod vodo

Addis Abeba, 8. januarja. b. S severnega bojišča poročajo, da je hudo deževje povzročilo splošno poplavo, ker so prestopile bregove skoraj vse reke. Zemljišče v bližini abesinskih položajev je silno neugodno za bitko. Če bo dež še dalje trajal, bodo vse operacije v gledanem času popolnoma izključene, vsaj na severnem bojišču. Čete, ki so jih Italijani s tolikimi žrtvami in stroški zgradili, so se spremenile v hudournike in vsepoved so nastale grape in jarki, tako, da bodo morali vložiti zopet mnogo žrtev in truda, če bodo hoteli pota zopet uposobiti za promet.

Vesti o neprestanem deževju na severni fronti so napravile veliko veselje v Addis Abebi in ljudstvo se veseli, ker upa, da bodo abesinski vojniki za božične praznike nehali prelivati kri okrog mesta Makale in ostalih delih severne fronte. V Addis Abebi je bila večeraj velika sveta masa v glavni cerkvi. Cesarja Haile Selasija je zastopal njegov sin. Cerkve in vsa okolica je bila polna ljudstva. Abesinski narod je večeraj pobožno molil za mir in ustavitve sovraštosti. Sam cesar in njegovo spremstvo, kakor tudi člani abesinskega generalnega štaba pa so bili pri svetli maši v Desisie.

Addis Abeba. Iz severne fronte poročajo, da izredno močno deževje ovira vsako vojaško operacijo. Ze sedem dni neprestano dežuje v abesinskem visokogorju, kar se v tem času že od leta 1907 ni zgodilo. Tako zvana mala deževna doba pričinja navadno šele sredi marca. Italijani porabijo vsako uro, ko se količak zjasni, da bombardirajo pokrajino Šire in Volkait, vendar brez pravega uspeha.

Italijani še vedno koncentrirajo svoje čete južno od mesta Dolo na somaljski fronti. Provincio Ogaden pa so popolnoma izpraznili. Južna fronta teče sedaj nekoliko bolj jugovzhodno kakor splošna vojna, in sicer od Ualuala do Gerlogubi, čez Gorahaj, Kuban strmo proti jugu do Yeta in na Dolo. Prihodnje dni prispe v Addis Abebo močna ambulanca finskega Rdečega križa. Iz vsega sveta prihajajo v Addis Abebo veliki darovi za spopolnitev bolniškega materiala, ki so ga Italijani uničili z bombardiranjem švedskega Rdečega križa. Pri bombardiranju postaje egiptovskega Rdečega križa v Daburju je bilo ubitih 20 oseb.

Italijansko uradno poročilo 91

Rim, 8. jan. AA. Agencija Stefani priobčuje tale 91. uradni komunikacije:

Maršal Badoglio javlja: Na fronti južno od Makale je naše topništvo razpršilo zbiranje sovražnika pri Ambianadabu. Pri spopadu med patruljami v pokrajini Tembijenu, o čemer poročajo komunikacije št. 89, je sovražnik pustil na bojišču 22 mrtvih. Naše letalstvo obstreljuje sovražnika v odseku pri Alambiu. Oboroženi abesinski vojniki so takoj, ko so zagledali naša letala, razgnili po tleh tri velika platna z Rdečim križem in tegli zraven njih na zemljo.

Rojstni dan kraljice Marije

Odkar je izgubila svojega kraljevskega moža onega črnega dne v oktobru 1934, se nam zdi, da se je skrila v svojo ljubljeno družino in da jo je ogrnilo globoko spoštovanje vsega naroda. Ne vidimo je več na veselih prireditvah ali v veličastju velikih državnih slovesnosti. Ne beremo več o sijaju njenih sprejemov na dvoru, niti ne slišimo o bučnih nastopih, kjer bi se kazala v veličastju svo-

jega kraljičinega poklica. Dvignila se je nekam visoko, v svoji nemi boli in tihi ljubezni, nekam visoko nad narod in njegovo življenje, kjer jo doseže samo ljubezen in spoštovanje vsega naroda, ki ve ceniti tugo in ki je hvaležen za ljubezen. Le tu pa tam se nam pokaže v bežnih slikah sredi svoje družine, ki ji hoče biti oče in mati obenem, ki jo hoče vzgojiti tako, da bodo sinovi velikega kralja vredni pónosnih tradicij kraljevskega rodu in Jugoslovancov ter verni odsev tudi vseh plemenitih duhovnih kreposti, ki so jamstvo za trajanje jugoslovanske države. Le tu pa tam jo vidimo, kako v svoji žalni obleki, ki je noče odložiti, hiti po hodnikih bolnišnice in se sklanja nad posteljami trpinov, ali kako objema revne sirote po otroških zavetjih ali kako stiska roke ubogim delavskim materam, ki ji pridejo tožiti svoje težave. To je naša kraljica Marija.

Na njen rojstni dan si bomo živo pred očili ta vzor žene, ki jo je božja previdnost hudo preizkusila, ta vzor matere, ki se je prostovoljno umaknila v zatišje svoje družine, da se tam posveti samo vzgoji svojih otrok, ta vzor gospe dobrega srca, ki želi, da ji nobeno trpljenje med narodom ne ostane tuje in ki bi ga vsega rada v veselje spremenila, ta vzor kraljice, ki je svojo vzvišeno vzgojno in zgledno vlogo v državi in v narodu popolnoma doumela in dosegla, kar je le redkim dano v življenju, da jo brez izjeme spoštujemo in ljubi sleherni prebivalec naše prostrane domovine. Na njen rojstni dan, ko ji iz globine svojih srečestitamo in ji želimo dolgega bivanja med nami in dolgega zgleda pred nami, obnovimo sklepe, da bomo kreposti njene blagega srca posnemali v družinskem življenju in njenemu zgledu sledili na polju dobrotelosti. Kajti končno bo de čista, nesebična ljubezen tisto čudodelno sredstvo, s katerim bomo najprej utrdili domovino, tista ljubezen, ki nas je tako vzorno učila naša kraljica Marija.

Slovo od Franca Lipeja

Celje, 8. januarja.

V Brezicah se je danes dopoldne ob 10 zbralo vse meščanstvo, da se poslovi od enega najuglednejših in gotovo najprijetnejših ljudi vsega mesta in daleč naokrog po Stajerski in Kranjski. Mestni župnik g. Klascine je v spremstvu duhovščine iz mesta in okolice blagoslovil truplo. Nato je nastopil govornik, da se poslovi od rajnega Lipeja v imenu župnije, ki ji je bil rajni cerkveni ključar, da se poslovi od njega kot velikega dobrotnika cerkve in da se poslovi od njega kot znanega očeta ubožcev. Za njim je govoril rajhenburški gospod župnik

konz. svetnik Tratnik

Spoštovani verniki! Ni še dolgo, kar smo se na tem mestu ločili od blagopokojne gospe Lipejeve. Le kratka so leta, kar smo ji s težkim srcem zaklical svoj »Z Bogom«, oni dobri, oni blagi, oni plemeniti duši slovenske žene. Kdo izmed nas je tedaj mislil, da nas bo tako hitro zbral na tem mestu ravno tako, ako ne še žalostnejši dogodek. Investigabile sunt viae Doi! Nepojmljivi so božji sklepi! Danes se poslavljamo od rajnega g. Lipeja! Predragi! Silna je ta izguba, silna za lepi Lipejev dom, silna za mesto Brežice, silna za ves okraj. Kdo nam bo nadomestil: to skrb za domačo hišo, to pomoč potrebnim, to tolažbo žalostnim, to luč v temi tavajočih, ta kašipot zašlim, to skalno značajnost, to diko narodnosti, ta vzor slovenskih vernih mož. Ti, kruta smrt, zakaj si nam ugrabila tako rano najboljšega prijatelja, ta naš zaklad, to našo zvestobo, Da, izpred oči si nam ga vzela, toda iz spomina nam ga ne boš in tudi iz sreče ne. Da, dragi gospod Lipej, spominjali se te bomo v globoki hvaležnosti in ljubili te bomo naprej, dokler se ne snidemo v naročju večne Ljubezni. To tedaj pa naj ti sveti nebeški solnce.

Nato je govoril mestni župan dr. Drnovšek, ki je rajnega proslavljal kot tistega, ki je vtisnil občini Brežice pečat, ki ne bo nikoli izbrisan. G. Lipej, kakor ga je imenoval župan, je tisti, ki je prav za prav pripomogel k temu, da je občina Brežice prešla iz nemških rok v slovenske. Župan je izjavil, da njegov spomin tudi na občini ne bo nikoli zabrisan. Za županom je govoril bližnji rojak rajnega g. Janežič z Bizeljskega, ki je v pesniško lepi obliki povedal, koliko zaslug ima g. Lipej za svoj rojstni kraj.

Pevci cerkvenega zbora v Brezicah so nato zapeli pretrpetljivo žalostinko. Spreved se je pomaknil nato proti meji občine, da odpeljejo pokojnika v Žalec. Na občinski meji se je poslovil od rajnega

okrajni glavar Poklutar

Rojak! Ko spremljamo ostanke moža, čigar lik se je tako jasno in markantno začrtal med najvažnejše atome zgodovine slovenskega naroda, začrtal v oni del, ki pomeni zopetno združitev razkosanih slovenskih plemen po svetovni vojni v svojo prvotno nacionalno državo, naj nam bo dovoljeno, da skrbno izpolnjujemo v imenu vseh Jugoslovancov po svojih legitimnih zastopnikih kraljevine Jugoslavije in v imenu našega najvišjega predstavnika na banovini, gospoda bana, svoj veliki dolg napram spominu tega pokojnika, napram manom njegove velike slovenske duše, moža, ki se je s svojimi lastnimi močmi in iz lastnih skromnih začetkov znal izvoziti uspešno gospodarsko bitko svojega življenja, na tleh, kjer so se slovenskemu self mademanu stavile na pot velike ovire. Tak mož mora med teptanim slovenskim narodom pomeniti mnogo več, potem ko je visoko in vidno dvignil naš bojni prapor navkreber proti jugoslovanski Kalvariji. Rojak! Takih mož med nami ne umira mnogo. Malokateremu Slovincu je bilo dano, da je mogel ob zgodovinskih dneh propada naših stoletnih tlačiteljev občutiti tisto srečo in radost, kakor jo je občutil tale mož, ki danes molče leži pred nami in po našem pesniku Prešernu molče trobenta: memento mori! Tale mož je bil izmed onih redkih Slovincov, preganjan radi slovenskih idealov, zasledovan že za časa velike osvobodilne vojne, mož, ki je že deset let pred razpadom avstrijske vladavine zalagal in pošiljal letake med svoj tlačeni narod ob priliki ljubljanskih in ptujskih dogodkov žalostnega spomina z dne 20. septembra 1908. V teh letalih moremo danes s ponosom čitati presmelo besedo kipečega aktivizma slovenskega nacionalista. »Bratje in seestre onkraj Save in Sotle! Zdravite slovenski na-

rod, kajti najboljšo kri pije slovenska zemlja. Pokažimo, da smo hišni gospodarji na svoji rodni grudi. Avstrija mora biti slovanska ali pa je ne bo.»

Tako so tedaj govorila njegova dejanja. Tako je stalo tedaj v pozivu na protestni shod proti ljubljanskemu krvoprelitju v Brezicah l. 1908. Premogočna zavest je naenkrat zmagała in popolni optimizem je govoril iz teh vrstic. Tako je znal tedaj govoriti preprosti slovenski trgovec. Tako je znal žrtvovati in tvegati našo slovensko Surdulico, oni žalostni Suhi bajer v Ljubljani, tudi oni, od katerega se mi poslavljamo danes. In ni čuda, tega Franca Lipeja so videli že pri kronanju kralja Petra I. Osvoboditelja v Belgradu. Tega slovenskega človeka iz Brežic so opazili tudi tam, na tistem historičnem kalimegdanskem bregu l. 1904, kjer se je v zmagovalnem trenutku tedanje kraljevine Srbije med drugim redkimi možmi iz Slovenije pojavil tudi tale pokojnik, pojavil tistega večera kot brat in gost Slovencev in kraljevski loži v družbi blagopokojnega kralja Aleksandra I., tedanjega princa.

Dragi fant Lipej! Ti, ki že počivaš mnogo prezgodaj pred nami, ti si bil naše gore list, ti si bil značaj in trpin, trpin tudi velikih slovenskih idej. Pa počivaj v miru, počivaj v zavesti, da so se tvoje vrste že danes pomnožile, počivaj potem, ko si tragično omahnil na vrhu svoje Golgate. Počivaj mirno, ker je tvojemu narodu napočila zaželjena in od tebe toliko zahrepenjena majka Jugoslavija. In danes se sinovi in hčere v tugi zbirajo ob tvoji rakvi, ti pa, naš ptič Feniks, nam ostaneš v večnem spominu kot svetla luč. Lipej Franc zbogom! Slava! Slava!

Ko so truplo pripeljali v Žalec, so ga položili na mrtvaški oder v župni cerkvi. Krsta in klopi v cerkvi so bile obložene s cvetjem in vencii, ki so jih sorodniki, prijatelji in znanci poklonili rajnemu v slovo. Ob 4 so krsto blagoslovili duhovniki, katerih je bilo poleg domačega dekana, konz. svetnika Veternika, še pet. Za krsto so stopali najprej njegovi sorodniki, med katerimi smo opazili bivšega mariborskega župana dr. Lipolda in zeta dr. Brgleza s pokojnikovo hčerko gospo Zlato. Takoj za sorodniki je šel v žalnem sprevedu ban dravske banovine dr. Marko Natlačen v spremstvu bivšega predsednika mariborske oblasti dr. Leskovačja, poleg njega pa so bili iz Maribora navzoči župan dr. Juvan, predsednik Prosvetne zveze dr. Hohnjec, poslanec za brežiški okraj dr. Vebler, notar dr. Bartol ter mnogo drugih odličnikov. Iz Celja so bili navzoči župan Mihelčič, podžupan Stermecki, mestni svetnik Jagodič, Golobranec, dr. Podpečan, dr. Derganc, nato sodnik dr. Lesjak in pa bivši oblastni odbornik dr. Ogrizek s soprogo, notar Lesar s soprogo, zdravnik dr. Peček s soprogo, dr. Zdošek, vodja hiralnice Knific, občinski odbornik Deržič ter mnogo drugih. Iz Kranja pa je prisel nekdanji odvetnik v Brezicah dr. Mežgusar. Zastopano je bilo tudi banovinsko tajništvo JRJ iz Ljubljane po svojem tajniku. Poleg velikega števila ljudstva iz Žalca je bil na prvem mestu žalski župan g. Lorber.

Ob odprtem grobu se je poslovil od rajnega bivši oblastni predsednik

dr. Josip Leskovar

iz Maribora s sledečim govorom:

Imam nalogo, da se v imenu stranke JRJ za vedno poslovim od g. Lipeja, ko ga izročamo naši materi zemlji. Kdo je bil pokojnik? Rojen je bil na Bizeljskem l. 1879 v rodbini, nad katero je očitno plaval blagoslov našega rajnega velikega Martina Slomška. Pokojnik se je od staršev poslovil, ko je dovršil ljudsko šolo in se je šel učiti trgovstva. Ko je kot trgovski pomočnik služil v raznih krajih Slovenije, so ga pred 33 leti slovenski krogi poklicali, da je prišel v Brežice, kjer je odprl svojo trgovino kot prvi slovenski trgovec. Ostal je tam do svoje smrti. S svojo pridnostjo in poštenostjo si je pridobil lepo premoženje, ki ga je vedno tako obračal, da ni služilo samo njemu, ampak tudi drugim. Poznal je, kaj se pravi ljubiti svojega bližnjega. Njegova hiša je slovela po svoji gostoljubnosti daleč naokrog. Odlični sodelavec je bil tudi pri vseh slovenskih narodnogospodarskih ustanovah. Bil je sodelavec tudi pri vseh kulturnih ustanovah. Tam, kjer je slo za pravo slovensko stvar, je bil pokojnik v prvih vrstah. Kaj je to pomenilo v predvojni dobi, to vedo samo tisti, ki so sami nosili težave tedanjih dni. Pokojnik pa se

Gradimo bolnišnico za jetične

V nedeljo se je vršila v prostorih mestne občine Kamnik širša seja odbora krajevnih Protituberkulozne lige v Kamniku, kjer je tajnik lige in znani delavec na protituberkuloznem polju, g. France Jagodič obširno referiral o poteku obč. zbora PZ v Ljubljani naslednjo resolucijo, katero radi aktualnosti priobčujemo v celoti:

Odboru protituberkulozne zveze

Krajevna protituberkulozna liga v Kamniku je na svoji seji, dne 5. januarja 1936, kate- cere so se udeležili zastopniki politične in cerkvene oblasti, zastopniki delavstva, industrije, ter javni in kulturni delavci v našem kraju, sklenila poslati naslednjo resolucijo:

Naši delegati, ki so se udeležili občnega zbora PZ v Ljubljani, dne 17. novembra 1935, so poročali v zadevi zidave bolnišnice za jetične bolnike in spomin na blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja naslednje:

1. Predsednik PZ je v svojem poročilu omenjal, da je PZ stopila v stik z odborom za postavitev spomenika blagopokojnemu kralju Aleksandru I. in prosila, da odbor za postavitev spomenika blagopokojnemu kralju upošteva željo in potrebo celokupnega slovenskega naroda, da se postavi mesto likovnega spomenika živ spomenik, in sicer tako potrebna bolnišnica za tuberkulozne. Odbor za postavitev spomenika pa je menda izjavil, da hoče zbirati tudi za bolnišnico za jetične! Tajnik PZ pa je poročal, da je odbor PZ stopil v še poseben stik s predsednikom odbora za postavitev spomenika g. senatorjem Hribarjem, vendar je bilo mogoče doseči le to, da se bodo darovi za spomenik porabili za gradnjo bolnišnice samo v toliko, kolikor bo ostalo od likovnega spomenika. Spričo vsega tega je podpisani odboru jasno, da zadeva z bolnišnico za jetične še vedno ni dobila konkretne oblike in je še dolgo ne bo, če se bo vodila samo evidencialno o tem vprašanju.

Ugotavljamo, da je delo krajevnih lig in protituberkuloznih dispanzerjev toliko časa brez posebnega uspeha in protituberkulozna borba brez realne podlage, dokler ne bomo imeli bolnišnice, kamor bi mogli spraviti vsaj najnujnejše bolnike.

Zato predlagamo odboru PZ, da v novem letu posveti temu vprašanju največjo pozornost in stori vse, da zadeva za gradnjo bolnišnice za tuberkulozne bolnike dobi še to leto konkretno obliko in pravilno usmerjeno akcijo. Protituberkulozni teden naj se vrši širši Dravske banovine pod geslom: »Vse za bolnišnico za jetične«. Pri odboru za postavitev spomenika blagopokojnemu viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju pa naj PZ še enkrat zastavi vse, da odbor uvidi potrebo zgraditi bolnišnico za jetične kot spomenik blagopokojnemu kralju.

Nadalje utemeljujemo svoj predlog že z nastopnim:

Kakor nam je znano, je odbor za postavitev spomenika že zbral s prispevki našega naroda milijonsko vsoto, zato je edino pravilno, da narod sam odloči o tem, ali hoče bolnišnico za spomenik ali pa kup obdelanega kamena! Prepričani smo, da je ves narod edin v tem, da se zgradi bolnišnica mesto spomenika v katerikoli drugi obliki.

Nadalje smo prepričani, da je upravičena do akcije za zidavo bolnišnice v Ljubljani prvenstveno PZ, saj je kr. banska uprava v Ljubljani priznala edino njej vodstvo protituberkulozne borbe v Sloveniji. Prepričani smo tudi, da je PZ edina, ki bo akcijo pospešila in vodila z vsem svojim elanom. Ako se pri odboru za postavitev spomenika nikakor ne najde potrebnega razumevanja, da se že zbrani krediti uporabijo za gradnjo bolnišnice, naj PZ prične s pomočjo kr. banske uprave in knezoškofijskih ordinarijatev v Marboru in v Ljubljani obširno akcijo za gradnjo bolnišnice v Ljubljani za jetične. Sestavi naj se poseben akcijski odbor za zidavo bolnišnice v okrilju PZ in v vsaki fari oziroma občini širom Slovenije naj se nemudoma osnuje krajevni odbor za gradnjo bolnišnice za jetične, ki bo zbiral denarna sredstva, gradbeni material itd. PZ pa naj preiskri gradbene načrte in proračune, ki naj bodo taki, da se bo mogla gradnja izvršiti v etapah. Prav tako bi naj PZ rešila vprašanje prostora oziroma stavbnega zemljišča (morda bi ga darovala mestna občina ljubljanska). Naši delegati so tudi pogrešali v resoluciji, ki je bila sprejeta na občnem zboru PZ, točko, da kraljevska banska uprava stavi v proračun primerno postavko za zidavo bolnišnice za jetične in s tem podpira resen značaj protituberkulozne borbe. Naše občine, društva in organizacije naj bi poslane svoje prispevke za ta fond. Akcija za zgraditev bolnišnice za jetične pa mora biti tako silna in manifestacija naše resne volje in velike potrebe, da v Sloveniji dobimo krvavo potrebno bolnišnico, tako glasna, da se bo odzval narod kot en mož in odmev tega glasu mora biti tudi v Belgradu, v obliki državne podpore.

Seveda pa je zgraditev bolnišnice za jetične plod večletnega sistematičnega dela, vendar je pa potreba tolikšna, da je nemogoče čakati boljših časov, in je prav zato nujna potreba preiti od besed k dejanjem! Zavedati se moramo, da bo protituberkulozna borba v Dravski banovini šele za akcijo za postavitev bolnišnice za jetične dobila pravo

realno podlago in konkretno obliko, ter bo protituberkulozno gibanje tako postalo pravo ljudsko gibanje.

Pri tej priliki naprošamo našega delegata v odboru P. Z., vl. svetnika g. dr. Frana Vidica, naj z vsemi svojimi močmi dela na to, da se akcija za bolnišnico za jetične čimprej uveljavi, istočasno pa ga prosimo, da v svoji lastnosti kot banovinski svetnik vsestransko podpira protituberkulozno delo!

V upanju, da smo kot članica PZ storili svojo dolžnost, beležimo z izrazi odličnega spoštovanja!

Nekaj misli ob otroški slovesnosti

v ljubljanski frančiškanski cerkvi na praznik sv. Treh kraljev.

Ljubljana, 7. jan. 1936.

Frančiškanska cerkev je bila sinoči ob 4 popoldne do zadnjega kotička polna. Mladina je namreč poklanjala božjemu Detetu »Jezusove dneve« — male listice s svojimi križci in neličji, kakor je pač kdo po otroški zmogel. Zgornji del ladje je bil namenjen mladini, vendar se stari kar niso mogli premagati, da ne bi gledali svojih malih hlačkarjev in punčk. Mnogi očeta so imeli svoje malčke kar na ramenih, da so lahko zvisko gledali pisane prizore.

Sporod vam je že znano, Slovesen vhod križarjev s praprci, Klarie v belih pajčolanah in ostale mladine. Stolni prosi ml. g. Ignacij Nadrah je na prošnjo p. gen. lektorja Krizostoma prevzel govor pri tej otroški svečanosti. Misli, ki jih je o tej priliki izrekel, so bile preproste in prisrčne, otroku razumljive in staršem kaj poučne. Videli sem, da so otroci pozorno in napeto poslušali, kar ni lahko doseči. Nato so sledile krasne pete litanije, ki so jih štiriglasno odpeli frančiškanski bogoslovci.

In sedaj pride otroško petje na vrsto in prav to mi je dalo že vse te dni toliko misliti. Vse božične nedelje in praznike je bila cerkev uprav radi tega otroškega petja vsa prenapolnjena samih odraslih ljudi, dozorelih in vmes prav mnogo takih, ki sicer cerkve bolj od zunaj poznajo. Imel sem priliko poslušati ponovno to otroško petje in skušal doumeti, zakaj imajo tako močan vpliv tako na otroka kakor na odrasle.

Nedavno sem bral resno razpravo sodobnega religioznega pisatelja, kjer pravi, da je polpretekla doba prav zavoljo tega doživela toliko mrtvila notranjega življenja in verskega udejstvovanja, ker nas niso učili Jezusa ljubiti na otroški način. Otrok je samo sprejemal pojme, znal gladko vprašanja katekizma, toda globin otroške dušice mu vse to ni zajelo. Dočim je prav pri teh pesmih otroško srce poskakovalo, je s pesmijo živelo in vsebina pesmi je z melodijo vred postala njegova last.

Naše božične pesmi so stare, zelo stare. Umetnik brez imena jih je bil nekoč ustvaril, narod jim je vžil še tisto toploto in prisrčnost, ki veje iz njih. Lepoto teh pesmi in čudovito svežost so nam zopet odkrili naši glasbeniki, prav otroška last in radost pa so postale lepe v zadnjih letih pod spretno in srečno roko p. Krizostoma. To je nekaj, kar je od zgoraj dano: »Razumeti otroško dušo, razumeti otroški humor, radost, žalost in otroško solzo. Se bolj pa je dar od zgoraj to otroško doživeto dušo tudi oblikovati.«

Celotno besedilo teh starih božičnih pesmi se je porazgubilo ali pa ni čisto cerkveno, ni dovolj resno in tem starim kriticam je dodal p. Krizostom še nekaj živahno razgibanih kritic, ki kar plastično pričarajo pred otrokovo dušo vse dogajanje pred betlehemskim hlevčkom: Kako Devica povija božje Deteto, kako Jožef za večerjo skrbi, in tolaži ga Marija, da večerje treba ni, modre kralje v lepi zlati halji, ki na kamelah jezdi in melodija se prilaga vsebini, da je vse ena sama živa slika. Nekaj pesmi, ki so že vsa ta leta v božičnih dneh tako zelo ugajale prav po svoji slikovitosti, je čisto novih, tako na pr. »Angele stopajo skozi nebesa (uglasil p. Frančišek Ačko), ko se otrokom kar na obrazu bere, da vidijo te angele prav nežno stopati in stopicati.

In še način podajanja! Pri dopoldanski službi božji je pelo po 300 otrok dečkov in deklic. Doraščajoči fantje so spremljali pesmi z vijolino, dirgal je p. Krizostom. Mislim, da je treba tu povedati, da otrok res vzame v svoje srce samo tisto, kar odgovarja njegovemu pojmovanju. Biti mora stvarno, živo in — prisrčno. Trboveljski slavski so nam to pokazali v narodni pesmi, in vsega tega so imeli prav tu dovolj. Kakor je bila »Lučka z nebom« zajela vse te tisoče slovenskih otrok, zaeno z »Angeľčkom«, kakor sedaj »Lučka« otrokom prinaša Jezusa, religiozno življenje, čisto blizu, skratka uči jih ljubiti Jezusa. Dandanes se veliko piše in govori o liturgičnem gibanju. Dokler ne bo to iz mladine prav vzraslo, toliko časa bo to gibanje le umetno gojena cvetlica. Sele iz teh, Jezusa prisrčno ljubečih otrok, katerim bo cerkev res domača, tabernakelj zlata hišica, kjer ga živi in njemu poznani Jezus čaka, bo vzrasla nova generacija, ki upajmo, ne bo poznala tega mrtvila, kot ga je polpretekli čas.

ni nikdar ustrašil žrtev, čeprav je tolikokrat prišel v težave, ki so ga hotele uničiti. Ni se bal groženj. Vztrajal je na svojem mestu. Po končani vojni ga že zopet vidimo med prvimi onimi, ki se neustrašeno bore za svobodno Jugoslavijo. Bil je tedaj vedno v vrstah SLS, kakor je tudi sedaj v zadnjih časih pristal na program JRJ. Njegova praktična miselnost ni mogla razumeti, da bi bilo v Jugoslaviji ono načelo, za katero se je boril od svojih mladih nog in katero je ustvarilo razpoloženje za nastop Jugoslavije, ni mogel razumeti, da bi ono načelo sedaj bilo škodljivo za državno enoto, da bi bilo to načelo separatistično, ni mogel razumeti, da bi to načelo bilo tudi protidržavno. Zato se je pa tako krepko in zvesto držal SLS, v zadnjem času pa organizacije JRJ. V svoji poštenosti, v svoji značajnosti je ostal zvest v tistih časih, ko se je vsemogočni državni režim obrnil bodisi proti SLS bodisi proti posameznikom, z namenom, da stranko stre ali da posameznike uniči.

Kakor si bil ti, predragi gospod Franc Lipej, upoštevan s svojim zgledom, besedo in dejanjem, tako si bil tudi zgled onim omahljivcem in malodušcem. Kakor skale si stal! Nišji popustili! Tvoje ime, dragi pokojnik, se je v teh težkih časih

vedno izrekalo z največjim spoštovanjem. Bil si prava slovenska korenina, bil si zvest svojemu Bogu! To sta tvoji veliki diki. Zato se tvojemu delovanju ni ravnalo po oportuniteti, temveč si zastavil v bran vse svoje sile, kadar je bilo treba ščititi naše slovenske in krščanske svetinje in naš materni jezik. Za svoje verno slovensko ljudstvo si bil vedno navdušen, kadarkoli je bilo v nevarnosti. Enkrat si navduševal na eni strani, kjer je pretila nevarnost, drugič na drugi, največkrat pa povsod. Zato, dragi in spoštovani pokojnik, ko se danes poslavljamo od tebe v imenu vodstva bivše Slovenske ljudske stranke in v imenu sedanega vodstva JRJ, ti izrekam najtoplejšo zahvalo za tvoje požrtvovalno delo, za tvojo gostoljubnost in poštenost ter za lep zgled pravega slovenskega borca, ki si ga nam podal Tvoje truplo izročamo materi zemlji, zemlji slovenski, ki si jo tako zvesto ljubil ves čas. Tvojo dušo pa, dragi pokojnik, priporočamo Bogu, ki naj bo tvoj dober plačnik za vse, kar si nam bil. Zbogom!

Zalostinko »Nad zvezdami«, ki so jo ganljivo zapeli pevci, je bil pogrebni obred končan in zemlja je sprejela truplo Franca Lipeja, čigar duša se že veseli pri Bogu.

Drobne novice

Koledar

Cetrtek, 9. januarja: Rojstni dan Nj. Vel. kraljice Marije. — Julijan, mučenec; Peter, škof.

Osebnosti

— Promoviran je bil 31. decembra na belgajski univerzi za doktorja vsega zdravilstva g. Jože Dolanc iz Hrastnika. Čestitamo!

— Premestitev. Z odlokom banske uprave je premeščen zdravnik dr. Marjan Rozman, banovinski uradniški pravnik v splošni bolnišnici v Mariboru, v javno žensko bolnišnico v Novem mestu.

— Poroka. V nedeljo sta se v Šostanju poročila g. Joško Cas in gđc. Mici Stanovšek. Da bi srečno bilo!

KINO Hitite in ne zamudite najlepšega filma letošnje sezone

UNION PAULA WESSELY v prekrasnem velfilmu

TEL. 22-21 je nenadkritljiva — nenavarna

Danes poslednjič ob 16. 19. 15 in 21. 15 uri

Jutri pr. miera! **FRANČIŠKA GAAL** v prekrasnem, veselem in mišnem filmu

MALA MAMICA

— Slovo vojnega ministra. Zadnji »Ponedeljski Slovenec« je poročal, da je dospel v nedeljo popoldne v Slovenijo vojni minister g. general Peter Zivković, ki je odšel na Bled in od tam na »Pokljuko, kjer je obiskal smučarje, ki trenirajo za olimpijado. Ogledal si je tudi skakalnice v Planici. Včeraj dopoldne je prišel s svojim spremstvom z avtomobilom v Ljubljano. Ker je avto prišel v Ljubljano prej, kakor salonski vlak, je vsa družba odšla v kavarno na nebotičniku. Ob 12.47 je vojni minister general Zivković odpotoval z vlakom proti Beogradu. Ker je imel obisk vojnega ministra izrazito značaj inočni, ni bilo pri slovesu predstavnikov državnih oblasti.

— Pri zaprtju, motnih v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

— Ustanovitev zveze vodnih zadrug dravske banovine je bil namen sestanka 30 zastopnikov 19 obstoječih vodnih zadrug (in 12 snujočih se), ki se je vršil 7. t. l. v Ljubljani. Sklicala sta ga v spoznanju z ban. nadlež. g. Kočevarjem župan L. Kržič in ban, svetnik župnik Hafner, ki je zborovanje vodil. Objasnili je potrebo in koristnost nameravane zveze za prebivalstvo in oblasti, priporočal nesebično, vzajemno, sporazumno, nepolično sodelovanje vseh članic zadrug, ki naj izbegavajo odbijajoče majoriziranje in pomagajo oblastem pravično, smotno, ekonomsko uporabo javnih sredstev za melioracije in regulacije. Nadinjen Kočevar je prečital in razložil načrt pravil za zvezo vodnih zadrug (sprejet po podrobni debati z malimi izpremembami in dopolnili), osnutek uredbe o upravljanju banovinskega melioracijskega fonda, ki mu je dodal zanimiv ekspozit in pravilnik. V bistvu je naloga zveze vodnih zadrug ustanavljanje, informiranje, podpiranje, vodstvo in enotno usmerjanje vodnih zadrug, podpiranje banovinskih in državnih oblasti v svrhu pravične, smotne in ekonomske razdelitve podpor in uporabe razpoložljivih sredstev za regulacije in melioracije v dravski banovini in potrebno posredovanje med članicami in oblastmi. Zborovanje je poteklo v lepem sporazumu; pokazalo je splošno umevanje in soglasje, enakost v pogledih na naloge zveze. Soglasno so bila sprejeta pravila zveze in izvoljeni začasni odbor (gg. Hafner, Arko, Perme, Cerne), ki ima nalogo izposlovati oblastno potrdilo pravil in odobritev uredbe o melioracijskem fondu. Splošna in iskrena je bila zahvala g. nadlež. Kočevarju za njegovo pozitivno pomoč. Zveza vodnih zadrug obeta postati važen, koristen činitelj v narodno-gospodarskem sčemljenju Slovenije.

Naj bo stara al pa mlada vsaka pije „Naš čaj“ rada. Cez fare tri devet vasi „Naš čaj“ vse druge prekosi.

— Srednje močan potresni sunek je zadef vso severno Slovenijo včeraj okrog pol šestih popoldne. V Ljubljani so zaznamovali aparati v meteorološkem inštitutu en sam sunek ob 17 in 23 minut. Ob istem času so občutili sunek v Celju, v Mariboru pa eno minuto prej. V Dravogradu so za beležili sunek kar dve minuti kasneje, kar je najbrž posledica ne popolnoma točnih ur. Sunek je prišel najbolj od izraza v Celju in okolici, vendar nikjer ni povzročil nikakršne škode.

— Za g. misijonarja Jos. Kereca je darovala »imenovana« 100 Din. Znesek je upravljal izročila svojemu namenu in izreka zanj prisrčni: Bog plačaji!

AUTOMATICNE REMEC-Co
BILJARDETE tovarna upogne-
na pohištva
za gostilne in druge lokale, do-
bavlja po najugodnejših cenah
KAMNIK

— Pridobnina in rentnina je vlagati letos meseca januarja. Opozorjamo vse vlagatelje teh prijav, da ima vse potrebne listovine v zalogi Jugoslovanske knjigarni v Ljubljani, Pola stane Din 1. Vlagatelj pridobnine priporočamo tudi: Davčno prijavo za splošni davek na poslovni promet in listovino »Pripomoček za sestavo napovedi za pridobnino« komad Din 1.— Gostilničarjem pa »Pripomoček za sestavo pridobnine za gostilničarske obrti« komad Din 1.—

Trdo stolico,
katar debelega črevesa prijeten počutek vsled
zaprtja zdravi prirodna

Franz-Josefova
grenka voda zavžita po eno malo časo zjutraj in
zvečer.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. 8-br. 15485, 25. V. 35.

— Prošnje za policijske službe. Pred skoraj letom dni so ljudje zvedeli, da bo ljubljanska policija sprejela nekaj novih stražnikov. Mladi fantje, ki so brez posla ali pa imajo le kakšne nestalne službe in zaslužke, so tedaj navaliли s prošnjami na policijo, zbirali dokumente in podobno. Policija je pred časom res izbrala nekaj najbolj primernih fantov ter jih imenovala za poskusne stražnike.

Prošnje za sprejem v policijsko službo pa še vedno prihajajo, enako tudi prošnje tistih, ki bi radi dobili pisarniško delo. Uprava policije zato opozarja prošnje in reflektante, da je že vsa mesta oddala ter ne bo več usliševala prošnji za službe. Reflektanti naj torej take prošnje opuste, ker si s tem prihranijo občutne stroške, ki so zvezani radi raznih kolkov, zdravniških in drugih spriceval.

— Pocieni na Dunaj potujete, če si nabavite pri »Putnik«-u v Ljubljani zimsko legiti-macijo (Wintersaisonkarte), na podlagi katere uživate razne ugodnosti po železnici, v hotelih in brezplačni vizum.

— V Brezbeem listu kr. banske uprave dravske banovine od 8. t. m. je objavljena »Uredba o izločitvi kraja Ivanjski iz občine Križevci in priključitvi k občini Prosenjakovci«, dalje »Uredba o izločitvi krajev Voglje, Voklo, Hraštie in Prebačevu iz občine Trboje in priključitvi k občini Senčur«, »Naredba o varnostnih odredbah in reda na zrakovnih javnih pristaniščih« in »Razglas glede ljudskega dela in odkupnine za l. 1936-37«.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko. ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost

Smrtna nesreča v jeseniški tovarni

Jesenice, 8. januarja.
Danes ob tri četrti na 11 se je v jeseniški tovarni smrtno ponesrečil mladi delavec Emerik Iskra. Ogródje žerjava je delavčevu glavo pritisnilo ob stebel in mu jo zdrobilo. Mladi Iskra je bil na mestu mrtve Ponesrečen mladenič je bil pridlen delavec, ki je mnogo obetal. Morda je ravno ta njegova vnema za delo kriva, da je pri nevarnem delu nekoliko manj pazil na svojo varnost. Naj mu sveti večna luč! Njegovi hudo prizadeti materi pa izražamo ob tej bridki izgubi svoje globoko sožalje.

Ljubljana

Ob priliki rojstnega dne Nj. Vel. kraljice Marije, ki ga slavimo v četrtek, dne 9. januarja, vabimo vse hišne posestnike, da na ta dan na svojih hišah razobesijo državne zastave. — Predsednik mestne občine dr. Adlešič l. r.

XII. Prosvetni večer, ki bo v petek 10. januarja ob 8. uri v verandni dvorani hotela Union bo posvečen našim muslimanom. Predava o tem predmetu dr. Franc Kulovec min. n. r. v zvezi s skioptičnimi slikami. Predavanje bo brezdvoma zanimivo, ker nam bo odkrilo način življenja, žitja in bitja naših muslimanov med katerimi je dalj časa bival predavatelj. Predprodaja vstopnic v Prosvetni zvezi, Miklošičeva c. 7.

Novost! Premierna matineja v Kino Unionu

no zmžanih matinejskih cenah
Din 4-50 za osebo!
(VEONI MOKK)
Zvočni film v našem jeziku!
Originalni eskimski film napete in poučne vsebine!
Premiera v petek in soboto ob 14.15, v nedeljo ob 10.30,
v ponedeljek poslednjič ob 14.15.

Delo za mestni proračun. V teku so vsa glavna pripravljala dela za sestavo mestnega proračuna za leto 1936-37. Kolikor se tiče nekdanje mestne občine, so pripravljala dela že zaključena, velika težava pa je s proračunom bivših in sedaj priključenih mestnih občin. Kakor znano, so imele te občine gospodarstvo v znatnem neredu, tako, da niso imele niti potrjenih računskih zaključkov. Tako je zelo težko ugotoviti, koliko so imele te občine stvarnih dohodkov in koliko izdatkov. Zaradi tega se bo sestava proračuna nekoliko zakasnila, vendar pa je občinski svet že vztrajno na delu, da se delo čimbolj pospeši.

Fantovski odsek Šentpeterske prosvete ima danes ob 8. občni zbor. Vabimo vse, kateri se zanimajo za prosvetno delo, da se vpišejo v naš odsek.

Najlepše zimske suknje in obleke dobite pri I. Maček, Ljubljana, Aleksandrova 12

Zenski odsek Šentpeterskega prosvetnega društva priredi v ponedeljek 13. januarja ob 8. zvečer v društveni dvorani sestanek. Na sestanku bo predavala zdravniška gospa dr. Malka Simc o higijeni žene.

Na XII. prosvetnem večeru Salezijanske prosvete na Kodeljevem drevi ob 8. bo g. Stefan Tenlin z lepimi skioptičnimi slikami predaval o Prekmurju.

Planine vas vabijo! Kateri planinec, ki zahaja v Gorenjski kot, ne pozna Mihe — gorenjskega fanta, ki je pretaknil že vask kotičke v naših gorah? In kaj vse je izkusil in doživel na plezalnih pohodih z vrvo in klini preko strmih sten in ostrih grebenov? O vsem tem nam bo pripovedoval v dvorani Delavske zbornice 14. januarja zvečer. Dr. Miha Potočnik je humorist in postregel nam bo tudi z »ovčevrki« ter nas spravil v dobro voljo. Planinec! Ne bo Vam žal večera! Vstopnice v predprodaji pri tvrdki »Alpinac« ter Kolb & Predalič.

Pozor! Doznali smo, da so se v zadnjem času zglasili zaradi pregleda plinskih aparatov in naprav ljudje, ki od plinarne niso pooblaščenosti za izvrševanje teh poslov. Iz tega razloga prosimo naše stranke, da od vsakega, ki se zgleda pri njih bodisi zaradi pregleda ali popravila plinskih naprav, zahtevajo, da se izkaže s službeno legitimacijo. — Mestna plinarna Ljubljana.

Nesrečen železniški prelaz. Prelaz Dolenjske ceste čez dolenjsko železnico je morda najbolj nesrečen železniški prelaz v vsej Ljubljani. Ne da bi se morda na njem dogajale kakšne nesreče, ker so zapornice pogosto spuščene še doli, kakor je to potrebno, temveč zaradi tega, ker ga morajo vsako leto najmanj trikrat popravljati. Tako so ga morali popraviti tudi ta teden, trpel pa je sveda cestni promet, ker so morali vozniki in avtomobilisti napraviti velik ovinek po Izskini in Orlovi ulici. Vzrok tem popravilom je skrajno slaba in blatna cesta, ki ogroža celo železniško progo.

Iz policijske torbe. V Strojnih tovarnah in livarnah so prišli na sled večim tatvinam. Nekdo je moral krasti zaporedoma razno ključavničarsko in kovinarsko orodje, ki ga sedaj pogrešajo. — Neznat tat je obiskal Franceta Pahorja iz Zg. Šiške, odnesel mu je dva para gozderic, nekaj perila in več klobas. — Prijavljenih je še več manjših tatvin. Odkar je amnestija izpraznila sodne zapore, se številni uzmogivci namreč pridno na delu.

Maribor
Ali bomo dobili pohorsko vzpenjačo?

Maribor, 8. jan.

Pod predsedstvom hotelirja g. Povodnika je bila snoči seja vodstva zadruge »Pohorska vzpenjača«, ki je bila zelo važna. Na seji se je namreč končno sprožilo načelno vprašanje, ali naj se zadruga dela za vzpenjačo na Pohorje resno oprime ter sprejme katero od mnogih ponudb za zgraditev te železnice, ki so jih stavile inozemske firme, ali pa naj se sploh razide ter se ideja vzpenjače na Pohorje končno veljavno pokoplje in spravi z dnevnega reda. Za prvo rešitev je govorila zelo ugodna ponudba nemške tvrdke Ernest Heckel iz Saarbrückena, ki jo zastopa v Mariboru kapetan Kordik in ki je pripravljena pri delih tudi financijelno sodelovati, druga rešitev pa je podana zaradi zgradbe pohorske ceste ki je letos že dosegla vrh Pohorja ter bo v nekaj letih odprla celo pogorje splošnemu avtomobilskemu prometu. Do definitivnega sklepa na sinočnji seji še ni prišlo, ker je treba počakati še na stališče mestne občine mariborske, ki je svojočasno obljubila prispevek 500.000 Din, ter banovine, ki je bila pripravljena prispevati isto vsoto. — Vendar se bo pa že tekom dveh mesecev končno veljavno vedelo, ali dobimo vzpenjačo na Pohorje ali ne.

Prvi višji red ali subdijakonat podeli v nedeljo, 12. t. m. v cerkvi sv. Alojzija knez-škof dr. Tomaž letošnjim novomašnikom

Prenos tkalnice ni dovoljen! Mariborska tekstilna tvornica hoče prestaviti svojo tkalnico iz Varaždina v Maribor, kjer se že nahaja predilnica, apretura, barvarna in prodajni oddelek, ter tako združi vse podjetje v svrhu lažjega poslovanja. Seveda bi s tem Maribor precej pridobil, ker bi našlo zopet več ljudi zaposlitev v novem podjetju, za Varaždin pa bi pomenil prenos znatno izgubo Banovina je dala že vsa potrebna dovoljenja za prenos tkalnice, sedaj pa je prišla prepoved od ministrstva trgovine, ki ne dovoljuje, da bi se varaždinska tkalnica premestila v Maribor

Visok obisk smo imeli včeraj v Mariboru, ko je prispel bivši g. minister in ban ter sedanjí senator dr. Drago Marušić. Obiskal je nekatere svoje mariborske politične prijatelje, nato pa je imel z njimi daljšo konferenco za zaprtimi vrati v kavarni »Jadrane«. Njegov obisk je napravil utis, da skuša zakrpati razbito fronto JNS ter jo oplešati z nekaterimi novimi okraski.

Drevi poslovilna predstava Vladimirja Skrbinska. Pri ljubljani igralci, ki ga je naše gledališče na žalost izgubilo, se poslovi v vlogi Dušana v Šorlijevi drami »Blodni ognji«. Delo se uprži pri Skrbinskih rezi. Rezervirajte vstopnice!

Z dvojno zasledbo začne v kratkem poslovati tekstilna tovarna Marko Rosner v svoji tkalnici.

O gospodarskih reformah v Nemčiji bo predaval jutri (v petek) v Ljudski univerzi znani gospodarski strokovnjak g. dr. Frangeš iz Zagreba.

Plug odkriva priče pravadnine. V Markovcih v Prekmurju so našli pri oranju sekiro in troje dlet iz mlado-kamene dobe Črepinje posod, ki so bile po izjavi najditeljev, pri kamenitih predmetih, so žal razmetali. Domači učitelj Knafelec je najdbe izročil mariborskemu muzeju.

Tehnični oddelek policijskega predsto- ništva je urad, ki ga imajo zločinci poleg kriminalnega oddelka še prav posebno v spoštovanju. Na tem oddelku se posreči, s pomočjo tehničnih pripomočkov, razvozlati marsikatero skrivnost, ki je za človeški razum angana. Oddelek vodi daktiloskop g. Grobin, ki je v lanskem letu fotografiral 348 sumljivih oseb in krajev zločina ter napravil 2490 slik, daktiloskopiral je 371 oseb, naložil je v razvidnik 385 daktiloskopičnih pol. 1691 slik, odposlal 635 kom. daktiloskopičnih pol in 1006 slik drugim polic. oblastvom, napravil 75 krajevnih ogledov s fotografiskimi in daktiloskopičnimi pripomočki, zasledoval zločince 11krat s policijskim psom ter identificiral na podlagi prstnih od- tisov 19 oseb, od tega 4 s krivim imenom ter 5 vlomilcev.

Kupčije s saharinom. V Bresterici so zasačili orožniki 37-letnega Josipa Maleca iz Loke na Dravskem polju pri prodaji saharina. Pri njem so našli še 14 zavojev saharina.

Zepar ukradel 5 jurje. Mesarskemu mojstru Antonu Ulsu je neznanec na Glavnem trgu pri vstopanju v avtobus spretno izmaknil 3500 Din. Mesar je imel denar v listnici, ki jo je nesel v cekarju.

Filatelistični krožek v Mariboru je zboroval ter si izvolil stari odbor z malimi izpremembami. Krožkovi sestanki so vsako sredo zvečer v gostilni pri »Prekuc« v Tattenbachovi ulici ter se vabijo poleg članov tudi vsi oni, ki se zanimajo za filatelijo.

Jajca in mleko dražja. Na včerajšnjem trgu so cene jajc in mleka nekoliko poskočile. Prodajalo se je jajca po 1.25—1.50, mleko pa po 1.75—2 Din liter

Celje

Celjani zelo veliko čitajo. Mestna knjižnica v Celju je v preteklem letu izposodila svojim obiskovalcem 28.080 knjig. Večina izposojenih knjig, to je 26.993, je bilo leposlovne vsebine, le 1117 knjig znanstvene vsebine. Od izposojenih knjig je bilo slovenskih 17.486, nemških pa 9477.

Državi za Podporno društvo za revne učence na drž. realni gimnaziji v Celju in za Dijaško kuhinjo. Stanovaleci hiše Pokojniškega zavoda v Celju so darovali Podpornemu društvu za revne učence na realni gimnaziji v Celju 240 Din namesto venca na grob sosaustvalca g. Srečka Zalokarja, celjski akademiki so pa darovali namesto svetila istotako na grob pokojnega g. Srečka Zalokarja 100 Din Dijaški kuhinji.

Celjsko strelsko okrožje obsega v svojem področju 60 družin. Delo družin je v lepem razmahu in napredku. Uprava okrožja, ki ji predseduje podpolkovnik g. Mirko Stojković, je sklenila nabaviti prapor, pod katerim naj se v bodoče zbira članstvo te patrijotične organizacije. V kritje nabavnih stroškov bo priredila celjsko strelsko okrožje v soboto, dne 11. januarja 1936 v celjskem Narodnem domu zabavo, katere čisti dobiček je določen v gornji raven.

Postni uslužbeni so zborovali. V nedeljo popoldne je imelo društvo nižjih postnih uslužbenecv za celjski okraj v hotelu Evropa redni letni občni zbor. Podana so bila običajna odbo- niška poročila, pri volitvah je bil pa izvoljen stari odbor.

Delavstvo tovarne »Elkac« se zahvaljuje lastniku podjetja za božičnico.

Ni idealnejšega sredstva za otroke, starejše ljudi in rekonvalescente (po operaciji, porodu, hripi itd.) kot je

Radenska
ona s srcem
s sadnimi sokovi, malino, limono, vročim mlekom i. sl. - Radenska je najbogatejša naša voda po raznolikosti zdravilnih sestavin (jod, litij, kalcij, brom, fosfati, mangan itd.). - Slehernemu bo kaka njena sestavina sigurno dobrodošla!

Obrtno sodišče

Če stopiš v ljubljansko justično palačo, kar začudeno povprašaš, kaj neki delajo te množice ljudi tukaj. Zelo veliko jih vidiš v zemljiški knji- gi. Zvedavo in pozorno brskajo po glavni knjigi, posebno jih zanima bremenski list. Neverjetno veliko obiskovalcev imata razpravni dvorani št. 28, imenovani v ljubljanskem narečju »Spetirsale«, in št. 79. Vidiš najrazličnejše obraze, tu so zastopani najrazličnejši stanovi. V teh sobah se obravnavajo kazenske zadeve. Dnevno časopisje prinaša iz teh dvoran najrazličnejša poročila, deloma zanimiva, večinoma pa suhoparna in celo taka, ki nimajo za javnost popolnoma nobenega pomena. Mislim, da čitatelje vrlo malo zanima, če je Špela na Igu rekla Jerici, da je prisoda, brez vsakega vzgoj- nega in poučnega vpliva je notica, da je divji lovec Janez ustrelil zajca v tujem lovskem revirju. Ven- dar se vse polno takih za javnost brezpomembnih razprav objavlja po časopisju. Nekatera taka poro- čila zavajajo celo mladino na kriva pota.

Pa še v drugih dvoranih se vrše razprave, ki so civilnega značaja; nekatere so zelo zanimive in bilo bi včasih prav koristno, da bi javnost iz- vedela za vsebino takih razprav, ki razsojajo mno- gokrat o prav visokih tisočakah, popreje tudi v mi- lijoni. Videlo bi se, da tudi pri bogataših ni vse v redu. Toda v tako dvorano ne zaide nikdar noben poročevalec.

V zadnjih šestih pa se kar tare ljudi ob sredah in sobotah pred sobo št. 133, ob torkih pa pred sobo št. 140. Večinoma so to mladi ljudje, neka- teri srednje starosti, starcev ne vidiš. Žalosten po- gled na nje! Nihče nima podbradka; ne diši po mazilih; upadla lica pričajo o tem, da imajo zelo pičo hrano; iz obleke in obutve jim gleda rev- ščina; njihove zimske suknje so še pri »Tivarju«.

Kdo pa so ti ljudje? To so delavci, ki iščejo pravice pred obrtnim sodiščem. Če bi kdo tem razpravam prisostvoval samo enkrat, bi se moral začuditi, da se na videz tako malenkostne stvari obravnavajo pred sodiščem. Ali mar ne bi tožence rajši plačal tiste bore dinarje? Ne! Danes je treba gledati na vsak dinar, ali pa ne gre za dinar, marveč za princip. Tožence pravi, da iz principa ne plača. Toda sodišče pove, da ne gro- samo za princip, marveč za denar, kajti delavec ne more živeti od principov.

Da se delo pri obrtnem sodišču množi, je de- loma krivo pomanjkanje denarja, v mnogih pri- merih pa nepoznanje obrtnega zakona in zakona o zaščiti delavcev. Zato ne bo odveč, če bo naš list od časa do časa prinašal poročila izpred obrt- nega sodišča in na ta način seznanjal širši krog občinstva, kako se predpisi navedenih zakonov uporabljajo v praksi.

O rasni estetiki ljudstva pri Jugoslovanih

je v torek predaval v ljubljanskem klubu di- rektor etnografskega muzeja v Ljubljani, g. dr. Niko Zupančič, ki je bil to snov obdelal že na mednarodnem kongresu za populacijsko vedo v Berlinu avgusta lanskega leta. Predavatelj je po- dal nekoliko vidikov k presoji, kaj smatra jugo- slovansko ljudstvo, ako ga vzamemo več ali manj kot rasno enoto, za rasno lepo, oziroma kaj je nje- gov rasni ideal, kar je pojasnjeval na onih filozo- fskih svojstvih, ki igrajo pri Jugoslovanih odločilno vlogo pri izboru ljubimke, oziroma spolne in za- konske družice. Predvsem je vpošteval predavatelj oni tip rasne lepote, ki mika ali odbija preproste- ga srbskega človeka, kar je povzel iz srbske na- rodne pesmi. Srbsko prostonarodje ljubi temne lase in oči, dočim ga modre odbijajo. Na zgledu kraljeviča Marka (iz balade »Marko i kei kralja arapskoga«) pa je predavatelj predložil, kako se srbska narodna duša boji pomešavanja s tujo krvjo (v tem slučaju arabsko). Nato je predava- telj razvil tezo, da so bili v zgodnjem srednjem veku Jugoslovani lastni vsi znaki svetle nordij- ske rase, kar pa se je po krvnem mešanju s staro- seli časoma spremenilo skoro v nasprotje; ostala pa je Srbohrvatom nordijska visoka rast in drža. Za tem je predavatelj obravnaval rasni okus Slo- vencev, v katerih pa se določeni tip lepote z ra- snega stališča ni izkristaliziral; tudi pri Hrvatih se na tej osnovi ne da reči nič določnega. Vendar sodi predavatelj, da živi v jugoslovanskem narodu močan rasni čut. Za svoja zanimiva izjavanja je žel predavatelj živahno pohvalo mnogostevilno zbranih poslušalcev, predsednik kluba g. dr. Win- discher pa je izrazil željo, da bi gospod predava- telj, ki je znan strokovnjak rasne vede, še večkrat širši krog seznanjal z izsledki te vede, ki ima še- dalje večji praktični pomen v narodovem življenju.

Vič

Prosvetno društvo Vič vprižori v nedeljo, 12. januarja t. l. ob 8 zvečer v dvorani Društvenega doma na Glincah burko »Gospod senalora«.

Vandalizem. Zadnji čas se je uveljavil pri nas zopet grda hudobija trganja plakatov Prosvetnega društva. Ne gre tu za poedine slučaje, marveč za sistematično organizirano metodo škodovati Pro- svetnemu društvu. Dobro vemo, odkod izvira to sovraštvo. Zapomnijo naj si pa nasprotniki naše prosvete, da ravno v takih dejanjih kažejo vso svojo kulturno izobrazbo. Imena nekaterih od teh zločencev so nam že znana. Pazijo naj tudi, da si pri prihodnjem takem poskusu ne osmode prstov.

Ptuj

Osebnosti. Dne 5. januarja letos je obhajal svoj 70-letni rojstni dan g. p. Bernardin Šala- mun, konventual tuk. minoritske samostana, v duševni in telesni čilosti. Dolga leta je služboval slavljencev v težavni fari sv. Trojica v Halozah kot kaplan. G. p. Salamon se je svojčas prav marljivo udejstvoval kot nabiratelj slovenskih narodnih pesmi. Kar ima narodnih pesni dr. Karel Strekelj iz vinorodnih Haloz, ter deloma tudi Slovenskih gorice in Ptujске polja, je zasluža tega častilji- vega starčka. Tudi se je udejstvoval kot zgo- dvinar in imamo iz njegovega peresa zelo zanimiv opis mesta Ptuja in okolice v letniku 1895 v »Do- mu in svet«. Še na mnoga leta!

Mobilizacija naših kliringov

Kako priti do izplačila terjatev v Nemčiji in Italiji?

Za nepoučenega človeka izgledajo današnje razmere v mednarodnih financah tako zamotane, da predstavlja red, ki so ga ustvarili v zadnji dobi kliringi. V resnici pa se mimo tega reda vršijo s pomočjo narodne banke mnoge kompenzacije in plačila, ki bi se ali ne moglo drugače izravnavati kot izven kliringa ali pa bi se sicer mogle slatne terjatve izravnavati tudi v kliringu, vendar pa bi morali gotovi interesi predolgo čakati na svoj denar.

Kaj mislimo s tem? S tem mislimo v prvi vrsti na inozemske terjatve (zlasti nemške in italijanske) pri nas, katere so nastale n. pr. iz naslova mednarodnih prevozov in ostalih uslug (spediterji, železnice, bančne uslugi itd.). Tako imamo n. pr. inozemske spediterske terjatve, ki gredo v razmeroma visoke vsote in katere se ne javljajo na račun kliringov. O vzrokih ne bomo razpravljali na tem mestu: Ugotoviti hočemo to, da bi se n. pr. italijanski kliringi saldo v našo korist mogli s pomočjo arbitraže zmanjšati najmanj za polovico in nič manje bi se mogli zmanjšati tudi naš aktivni saldo v Nemčiji za razmeroma velike zneske, ako bi se ne jemalo pri navedenem ustvarjenem redu gotove velike izjeme.

Država je dovolila olajšave za svoja pridobitna podjetja. Tako železniški dohodki, ki izvirajo iz mednarodnih prometov, nis. vzeči v kliringa plačila z edino izjemo Českoslovaške. Železnice predstavljajo pri nas v tem pogledu gospodarski instrument, za katerega ne velja pravilo. Stotine milijonov dinarjev se izravnavajo pri nas izven — kliringov. Nato prihajajo po vrsti ostala državna podjetja.

Spediterji. To je poglavje zase. Zneski, ki jih dolgujejo naši spediterji inozemstvu, so prilično veliki. Naravno obstojajo tudi terjatve inozemstva. Vendar pa, če pogledamo razmerje med njimi malo bližje, vidimo, da bi bilo potrebno, da se inozemskim terjatvam, ki obstojajo pri naših tvrdkah (spediterskih) posveti večja pozornost. Narodna banka dovoljuje izravnavanja takih dolgov tudi izven kliringov, da pridejo inozemski upniki čimprej do svojega denarja. Obstojajo pa kompenzacije tudi brez reda in spontano.

Naši kliringi

Kliring s Švico. Naš pasivni saldo v prometu s Švico je znašal dne 30. novembra 327.546 švic. frankov, 14. decembra 286.127 in 23. decembra 1.955. 432.350 fr. Zadnje izvršeno izplačilo ima datum 5. decembra.

Kliring z Grčijo. Dne 26. decembra 1935 je bilo v prometu grških bonov za 55.16 milij. drahem, dočim so znašale vezane terjatve v dinarjih 44.78 milij.

Naš kliring s Francijo. Po podatkih kompenzacijskega urada pri pariški trgovniški zbornici je bilo do dne 31. decembra 1935 izvršeno zadnje izplačilo v korist francoskim upnikom na računu A št. 4.741 z dne 26. junija 1934, na računu B pa št. 478 z dne 22. maja 1933. Iz tega je razvidno, da morajo francoski izvozniki v našo državo čakati na plačilo svojih terjatev več kot leto in pol dni. Tu ne preostaja nič drugega, kot da Francija dovolji povečan uvoz iz naše države, za kar bi prišel predvsem v poštev les. To je osobito važno sedaj, ko smo izgubili italijanski trg.

Izkazi emisijskih bank

Objavljenih je že več izkazov emisijskih bank za ultimo decembra 1935, oziroma za termin, ki je najbližji temu dnevu. V naslednjem objavljamo izveščke iz izkazov za zadnje termine v letih 1933, 1934 in 1935 v milijonih valute dotične države:

	1933	1934	1935
Francija fr.	76.959	82.124	66.295
Anglija funti	191,7	192,8	200,0
Holandija gold.	922	842	643
Belgija fr.	13.668	12.524	17.286*
Českoslov. krona	1.708	2.680*	2.690
Svicaški frank	1.998	1.910	1.389

Ze iz tega pregleda je razvidno, da je največ zlata izgubila Francija, za njo pa Holandija, priatek zlatega zaklada beleži Belgija, dočim je Českoslovaški zlati zaklad ostal v glavnem neizpremenjen. Pri Českoslovaški je še omeniti, da je znašal devizni in valutni zaklad na koncu leta 1933 926, 1934 229 in konec lanskega leta 80,5 milijonov Kč.

* Po novi pariteti.

Prevozne usluge se tako medsebojno kompenzirajo izven kliringov. Znano je, da imajo jugoslovanske državne železnice visok aktivni saldo pri bolgarskih, italijanskih, madžarskih, rumunskih in avstrijskih železnicah. Ako bi se ta salda uporabila, to je, angažirala v arbitražne svrhe, bi se mogel likvidirati velik del kliringov saldo v Nemčiji in Italiji. Tehnična izvršitev take transakcije zavisi od strokovne sposobnosti in poznavanja razmer v državah, v katerih imajo naše dolžnice svoje — terjatve.

Gros terjatev naših izvoznikov v Italijo in Nemčijo se nahaja v privatnem gospodarstvu. Ako se n. pr. angažira gotova privilegirana družba pri nas, da more z odobrenjem finančnega ministrstva izvrševati transakcije in slične arbitražne posle za železnice in za sebe, potem je to brezpogojno potrebno in še mnogo bolj nujno, da se obstoječ red ki je ustvarjen s kliringi, revidira tudi za privatno gospodarstvo. En milijon nemških mark predstavlja na pr. tudi za privatno gospodarstvo veliko vsoto. Naše gospodarstvo ne more čakati na plačila tako dolgo dobo, kot se to pri nas prakticira. O tem pa, da bi uvozili v kratki dobi toliko blaga iz Nemčije, kolikor znaša naš aktivni saldo, ne more biti govora. S tem bi sami onemogočili ravnotežje naše trgovske bilance, od katere odvisi tudi v največji meri naša plačilna bilanca. Sicer pa ima tudi naš izvoz stalno tendenco padanja. Kaj sledi iz tega? Brez dvoma to, da so potrebna v vsoto likvidacije naših kliringov terjatev mnogo učinkovitejša sredstva. Ta sredstva pa se morajo najti na en ali drugi način; ali s tem, da se dovoli zopet devizna svoboda brez izjeme ali pa, da se pritegne tudi gospodarska podjetja države v kliringi red, kakor tudi vse ostale terjatve in dolgove, katere danes še niso obsežne v sedanjih kliringih. Ker prvi način spristo sedanjih razmer ne bi bil mogoč, ne preostaje tedaj drugega, nego to, da se zključijo nemudoma vse izjeme, ki se pri sedanjem sistemu dovoljujejo. Težje sedanjih plačilnih razmer naj nosimo vsi, da bo zavest odgovornosti narodne in gospodarske skupnosti čim večja in da bodo potem tudi ukrepi, ki jih je treba porabljati, imeli popoln učinek. To pa ho, ako bodo tudi one sile, ki so danes izvzele od nepravilnosti, katere so v zvezi s kliringi, sodelovale pod enakimi pogoji z ostalim narodnim gospodarstvom.

iti, ker znaša carina več kakor prodajna cena umetne svile. Tvorilnice svile v Mariboru ter tovarna svile v Osijeku so posredovale na pristojnih mestih in zdi se, da je imei posredovanje uspeh. Carine prost uvoz barvanega blaga se bo najbrže podaljšal še za dobo enega leta vendar pa bodo morale tvorilnice že sedaj podati jamstvo, da bodo v tem času osnovali svoje lastne barvarne. Kot smo že poročali se bo zaradi tega v Mariboru osnovala barvarna pri tovarni »Jugoslavija«, najbrže pa se preseli sem še znana dunajska barvarna.

★

Razglas o ljudskem delu. Banska uprava je odredila za proračunsko leto 1936-37 ljudsko delo in odkupnino kot doslej v dveh enotah, povprečno dnino pa na 10 Din. Na predlog občinskega odbora sme okrajno načelstvo zvišati obveznost za občinske ceste na 3 enote, oziroma tudi preko rednih zakonitih enot. Gradbeno ministrstvo je oprostilo dravsko banovino ljudskega dela za banovinske in dovodne ceste v proračunskem letu 1935-36. Oprostitev za 1936-37 zaprosi banska uprava naknadno. Občine, ki ne razpolagajo z rednimi denarnimi sredstvi za gradnjo in vzdrževanje občinskih cest, so zavezane sestaviti seznamke za odslužitev ljudskega dela, odnosno seznamke za odkup teh obveznosti.

Licitacija. V pisarni inženjerje štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani bo dne 21. januarja t. l. ofertalna licitacija za napravo kopalnice v Mojstrani in 22. in 23. januarja t. l. za popravilo objekta vojašnice Vojvode Mišića v Ljubljani; dne 25. januarja t. l. za oddajo dela pri konjušnici v Škofji Loki. — Pri upravi smodnišnice kr. Jugoslavije v Kamniku se vrši dne 24. januarja t. l. ofertalna licitacija za nabavo 100.000 kg kalijevega solitra in 1500 kg lesenih kroglic (lignum sanctum).

Dobave. Gradbeni oddelek rav. drž. železnice v Ljubljani sprejema do 10. januarja t. l. ponudbe glede dobave 2 komadov kompletnih kontrolnih tračnic. — Ravn. drž. rudnika Velenje sprejema do 15. januarja t. l. ponudbe glede dobave 4 ampermetrov, krogličastih in valjastih ležajev, žične mreže, kotnega in ploščnatega železa; do dne 22. januarja t. l. pa glede dobave 380 m podzemskega kabla.

Odprava konkurza. Jugotrava, dr. z o. z., barvarna in apretura v Mariboru (vsa masa razdeljena).

Likvidacija. Gospodarska zadruga v Kokrici, r. z. z. n. z.

Odlag. plačil. Kmetijski minister je odobril Ljudski hranilnici in posojilnici pri Sv. Martinu pod Vurbergom, r. z. z. n. z. odlag. plačil za tri leta od 16. oktobra 1935 dalje, za vloge do 4. junija 1934, obrestna mera je določena na 2,5% računski do 4. junija 1935 dalje.

Nova tovarna usnja. G. Pollak Karlejo iz Ljubljane namerava bivšo tovarno Ladstättner v Domžalah preurediti v tovarno usnja in usnenih izdelkov. Dne 14. januarja bo v ta namen komisijiski ogled na licu mesta.

Čvrsta tendenca za hmelj v Zateu (ČSR). Iz Zateu (ČSR) poročajo, da traja čvrsta tendenca za zateški hmelj nadalje ter znašajo cene 1.255 do 1.500 Kč za 50 kg. Podobno poročajo o oživljenju hmeljske kupitje iz Nemčije, Francije, Belgije in Amerike.

Povečanje avstrijskega deviznega zaklada. V preteklem letu se je devizni zaklad avstrijske narodne banke povečal za 76,9 milij. šilingov. Skupno je avstrijski zlati in devizni zaklad narasel v lanskem letu od 277,3 na 354,6 milijonov šilingov, od česar je samo zlato naraslo za 0,46 na 242,5 milij. šilingov.

Brezposelnost v svetu. Po podatkih Mednarodnega urada za delo izkazuje statistika brezposelnih v velikem številu držav za december 1935 znatno zmanjšanje. Opaža pa se povečanje brezposelnosti v Bolgariji, Španiji, Franciji, na Irskem, Letonski, Novi Zelandiji, Holandiji, Švici in Jugoslaviji. Statistika zaposlenih delavcev pa izkazuje povečanje tudi v nekaterih državah, v katerih je brezposelnost narasla. Pač pa ni narasla zaposelnost v Franciji, Holandiji in Švici.

Leshovec pri Krškem

V dobi nikdar pozabnega krivičnega režima je bilo naravnost nevarno hoditi v mali dom »Pod lipce«. Vsak je dobil takoj pečat »protidržavnosti«. Toda vse mine, minulo je tudi to, hvala Bogu. Sedaj je zopet živahno življenje na tem prostoru. Dne 30. decembra prejšnjega leta je bila seja okrajnega odbora JRZ Zbrani so bili zastopniki skoro vseh krajevnih organizacij JRZ našega okraja. Bili so to možje, ki so se v prejšnjih letih izkazali neupogljivo značajne. Razpravljali so o tekočih političnih zadevah — Dne 5. januarja pa je priredilo tukajšnje prosvetno društvo izredno lepo misijonsko igro »Ob sinji reki«. Videli smo delo in žrtve katoliškega misijonarja v daljni kitajski deželi. Vsi igralci so dobro rešili svoje vloge. Mužgostevilno občinstvo se je zelo zadovoljno razhajalo, kakor se navadno vselej iz dvorane »Pod lipce«.

Borza

Dne 8. januarja 1936.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Berlina, Bruslja, Curiha in New Yorka, narasla je le Praga, dočim so popustili Amsterdam, London in Pariz. V zasebnem kliringu je avstrijski šiling na ljubljanski borzi ostal neizpremenjen na 9.10—9.20, na zagrebški borzi pa je narasel na 9.16—9.26. Grški boni so notirali v Zagrebu 29.40—30.10, španska pezeta pa 6.70—6.80. Angleški funt je v Zagrebu ostal neizpremenjen na 249.30—250.80. Nemške kliringe nakaznice so notirale neizpremenjeno: 13.90—14.10.

Za italijansko liro (valuta) so plačevali denarni zavodi neizpremenjeno 2.95—3.—, za dolarje pa 49.25—49.50. Nemške registerske marke so notirale 13.50.

Ljubljana. — Tečaj s primom.

Amsterdam, 100. holand. gold.	2972.07—2986.67
Berlin, 100 mark	1756.08—1769.95
Bruselj, 100 belg.	796.33—741.39
Curih, 100 frankov	1421.22—1431.29
London, 1 funt	215.66—217.71
New York, 100 dolarjev	4343.94—4380.25
Pariz, 100 frankov	289.25—290.69
Praga, 100 kron	181.48—182.58

Skupni promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 1.092.701 Din.

Curih. Belgija 7.—, Pariz 20.285, London 15.18, New York 307.50, Bruselj 51.775, Milan 24.50, Madrid 42.05, Amsterdam 208.70, Berlin 123.65, Dunaj 57.10, Stockholm 78.25, Oslo 76.25, Kopenhagen 67.75, Praga 12.75, Varšava 57.975, Atene 2.90, Carigrad 2.70, Bukarešta 2.50, Helsingfors 6.6875, Buenos Aires 0.8275.

Vrednostni papirji

Tudi danes je bila tendenca za državne papirje slaba, vendar v primeri z večeraj tečajji niso skoraj nič nazadovali. Promet je bil zelo slab.

Ljubljana. 7% inv. pos. 75—77, agrariji 45—47, vojna škoda promptna 354—356, begl. obvez. 60 do 62, 8% Bler. pos. 80—82, 7% Bler. pos. 70—72, 7% pos. Drž. hip. banke 76—78.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. pos. 76—78, vojna škoda promptna 355—356 (355), begl. obvez. 62—62,75, dalm. agrariji 60.50—61.50, 8% Bler. pos. 80—80,75, 7% Bler. pos. 70—71,25, 7% stab. pos. 76.50 den. — Delnice: Narodna banka 6220—6500, Priv. agrarna banka 228—231.50.

Korpulentnim in miščastim, pri katerih se pokazuje znaki raznih težav vsled nezadostnega izločevanja sokov, izborno pomešano večedensko pitje naravne

Franz-Josefove

grenke vode. Taki ljudje se morejo tudi doma — seveda pod nadzorstvom zdravnika — zdraviti za shujšanje. Ogl. reg. 8. br. 30474/35.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Cetrtek, 9. januarja: 12.00 Ameriški Sloveni: pojo (plošče) 12.45 Vremenska napoved, poročila 13.00 Napoved časa, objava sporeda, obvestila 13.15 Naši operni pevci in pevke (plošče) 14.00 Vremenska poročila, borzni tečaj 18.00 Radijski orkester: Operetna glasba 18.40 Slovenska za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) 19.00 Napoved časa, vremenska napoved, objava sporeda, poročila, obvestila 19.30 Nae. ura: Radijski dan Nl. Vel. kraljice Marije (iz Bolgarije) 20.00 Premos iz Belgrade 22.00 Napoved časa, vremenska napoved, poročila objava sporeda 22.15 Koncert Radijskega ork. Konec ob 23.

Drugi programi:

Cetrtek, 9. januarja: Belgrad: 19.30 Srbski večer 22.00 Narodne pesmi — Zagreb: 20.00 Premos iz Belgrade 22.15 Plesna glasba — Dunaj: 19.10 Vsečni koncert 20.40 Večni genij 22.25 Slavni pevci na ploščah 23.35 Jazz — Budimpešta: 18.35 Glasbena glasba 19.40 Iz Goethejevega »Fausta« 20.30 Plošče 22.30 Klavir 23.30 Plesna glasba — Trst-Milan: 20.35 Violina in klavir 22.15 Plesna glasba — Praga: 19.30 Laska glasba 20.35 Klavir 20.50 Hvalde skladbe poje otroški zbor 21.25 Orkestralna glasba 22.15 Zabavni koncert — Brno: 20.45 Griegove skladbe — Bratislava: 19.30 Volska godba 20.25 Argentinski pesni in tanz — Varšava: 20.00 Orkestralna glasba in petje 21.30 Poljske pesmi 22.00 Simfonični koncert 23.05 Plesna glasba — Berlin: 20.30 Gosli svirajo 21.20 Rimski Karlovceva glasben. poem Sokolovska — Königsberg-Hamburg-Frankfurt-Stuttgart: 20.30 Mozartov ciklus — Vratslava: 20.16 Veliki orkester — Lipsko: Beaumarchaisova komedija »Svetski brivec« — Köln: 20.16 Večerni koncert — Moskovski: 20.10 Hofmannova pravljica igra »Hänsel«.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Cetrtek, 9. januarja ob 20. uri: Blodni ognji. Poslovilna predstava Vladimirja Strkinšica. Izven. Petek, 10. januarja ob 20. uri: Operno baletni večer E. Volzaničeva, I. Stupski in B. Pilata. Izven.

Kulturni obzornik

Ob Aškerčevi osemdesetletnici

Danes se slovenski kulturni krogi spominjajo osemdesetletnice rojstva pesnika Antona Aškerca, tega, najproblematičnejšega pesnika zadnjega časa, ki je doživel slave kot malokdo, pa zopet padel s samega vrha v tako globok prepad kot nihče v slovenskem slovstvu pred njim in za njim. Od klasične slovenske epike je zabredel v tipični pesniški dolgovezni diletantizem, in toliko hitreje ustvarjal, kolikor manj pesniškega duha je bilo v njem. Od propovednika Cerkve se je samozavestno postavil za pridigarja »svobodne misli«, za pesnika »slovenskih heretikov«. Za kladivarja socialistično-materialistične dogmatike, prav tako enostranskega in prav tako strastnega, kot ga gledal v svojem nasprotniku Mahničju. In kot se je Mahničjev enostranski nazor pokazal v umetnosti nepredan, prav tako in še bolj je tudi sovraštvo Aškerčevega upora in enostranosti njegovega dogmatizma ubila v Aškerču ustvarjajočega duha, ki ga je v taki obilnosti izkazoval v svojem početku. »Saj ni slučaj, da je svoje najboljše pesmi napisal kot duhovnik«, piše Šlodnjak. Tedaj se ni gola tendenca obvladala njegovega peresa in ne sovraštvo napolnjevalo njegovega srca: z očmi občudovalca življenja, žive prirodnosti se je razgledoval po življenju in po zgodovini ter pisal svoje lepe, realistično nazorne, trde in močne, ob tedanjem romantičnem sentimentalizmu in stritarjanskem merjenju stopic naravnost osvežujoče pesmi: balade in romance, legende in rapsoadij. In s to svojo zbirko »Balad in romance«, je postal klasič slovenskega slovstva ter največji slovenski pripovedni pesnik. S tem Aškerčev je zavel v našem slovstvu realizem tudi v poeziji, odprla se je širokost življenja, ne pa glo-

bokost, raznolikost pojavov ter objektivizem v pesmi; prav tako je tudi borba za soc. ureditve družbe, upesnitev kmečkih puntov, zgodovinske podobe iz turškega, Trubarjevega in Napoleonovega časa. Klasični »Mejnik« bo za vedno ostal mejnik v našem pesništvu. Kot je vsak realizem nenaklonjen idealističnemu gledanju sveta, tako je tudi Aškerca zajel nekaj podob zgodovinskih razvrstnosti, ki prija vsakemu realističnemu peresu. ki pa so naletele na odpor pri Mahničju, ki je te pesmi krstil za »cunje«, kar je Aškerču odločilo njegovo življensko smer. Obrnil se je v nasprotno stran kot pozneje njegov učenec Medved: pri obeh pa je to povzročilo umetniško krizo.

Ob pojemačjem liberalizmu in iz odpora proti neumetnostnemu nastajajočemu Mahničevemu kulturnemu boju, se je Aškerca ločil od Cerkve, ter se naslonil na Trubarja predvsem kot upornika proti veri, ga proglasil za borilca svobodne misli, kar gotovo kot verski reformator ni bil, ter se postavil na čelo vse borbe proti katolištvu. Tako početje, da se veliki pesnik bori za liberalizem proti novemu toku, ki ga priti premagati, je gotovo prišlo voditeljem liberalizma, ki so mu dajali zaslombe, da je Aškerceva naravni upor z leta na leto bruhal nove upesnitve svojih »junakov«, toliko strastnejše pamflete, kolikor bolj je čutil sam v sebi, da ga zapuša pesniška moč. Iskal je trudoma novih pesniških motivov po svojih potovanjih v tavanju, po budističnem svetovnem nazoru, pri helenističnem naturalizmu, da bi se rešil kot umetnik, toda pesniška moč se mu ni več povrnila v taki sili kot v mladosti, ter je na starost doživel celo še to, da so nastopili strnjeno proti njemu celo njegovi učenci — mlado modernistično pokolenje Cankarja in Zupaničja, ki je odklanjalo njegove knjige. Njegova slava je živela le še v tujini, kateri še danes pomeni Aškerca najslavnejše slovensko pesniško ime ter so ga Čehi smatrali celo vrednega kot kandidata za »Nobelovo nagrado! Slovenska kritika pa je bila mnenja, da se je »po-

mešal med pocestno množico ter pisal pesnitve, dolgovozne kot socialistični govor v predmestni gostilni« (Priatelj). Od njegovih 18. knjig je danes le malo živih, morda samo prvi dve ter nekaj drugih v odlomkih. Ekspresionistično pokolenje ga je postavilo celo njegove »Balade in romance« na tehnično ter skušalo ugotoviti njih pravo vrednost. Pregled je nekoč zanimivo analiziral njegovo pesniško tehniko, ter ugotovil, da je prava Aškerčeva pesniška oblika — rapsoadija, verzificirano pripovedništvo. Vsekakor danes Aškerčev vpliv na slovensko slovstvo ni tak, kot bi pričakovali in kot bi zaslužil; saj ni pustil za seboj nobenega učenca.

Toda ob današnjem Aškerčevem jubileju bi opozoril na sorodnost današnjega časa s časom Aškerčevega nastopa, ko je prav on premagal osladni stritarjanski lažiromantizem v poeziji in v epiki ustvaril pravo pesem svojega časa, ter le tako postal voditelj in geslo svoje dobe. Ali ne kriči današnji čas prav tako po slovenskem epiku, ki bi današnjemu rodu ustrezajoče prikazal like in podobe iz slovenske zgodovine, iz našega velikega časa na prelomu Avstrije, podobe iz podzemlja, socialne bede in kulturne borbe? Toda tudi prav Aškerčev zgled naj bo vsem današnjim pesnikom opomin, da samo »pomešanje z množico«, »prepešnjeje uvodnih člankov dnevnega časopisja«, »agitacija po programu stranke« kot je Prijatelj očital Aškerču, se ni pesem in ne umetnina ter da je Aškerca bil kot umetnik najnižje prav v svojih socialno in idejno morda pomembnih verzificiranih izjavah. Čudim se, da današnji materialistični rod še ni proglašil Aškerca za svojega predhodnika, kar tudi je, ter da še nismo nastopili z njim z zahtev po — novi epiki, ki je v pričakovanju časa!

Učbenik poljskega jezika. — Poljsko-jugoslovansko društvo v Zagrebu je izdalo čiš-

tanko in slovnico poljskega jezika, pod naslovom »Poljski jezik«, čitanka i gramatika savremenog poljskog jezika s kratkim rječnikom. Priročnik in tudi za Hrvate prepotrebno delo je napisal lektor poljskega jezika na zagrebškem vseučilišču dr. J. Hamm, ter jo posvetil z lepim poljskim posvetilom »spominu največjih sinov Poljske, ki so z besedo in dejanjem pokazali pot vsem narodom, borečim se za svobodo!« Knjiga obsega 50 strani modernih branja, vzetege povečini iz najnovejših pisateljev in pesnikov, na kar sledi kratka slovnica in slovar. Ker Slovenci doslej še nimamo take ali podobne slovnice poljskega jezika, ki smo je nujno potrebni, priporočamo to izdajo zagrebškega jugoslov. poljskega društva.

Letošnjo državno nagrado na Poljskem je dobila zopet ženska in sicer Zofja Nalkowska, ki je znana tudi ljubljanskemu občinstvu po zanimivi drami s sanjami ženskimi vlogami »Dom žena« (Dom kobiet), ki je bila pred leti predvajana tudi v našem Narodnem gledališču. Ta slučaj je zdaj že tretji zapovrstjo, da so na Poljskem ženske pisateljice zmagale nad moškimi. Lani je dobila to nagrado Marija Dombrowska, pisateljica lepih kmečkih novel ter velike trilogije »Dnevi in noči«, predlaskim pa pesnica in tajnica pokojnega Pilsudskega K. Illakowiczówna. Letos sta bila kandidata še vodja in največji pesnik pokolenja Skamandritov K. Wierzyński ter pesnik himnov in prevajalec Homerja Wittlin. Oba pa je premagala Nalkowska. Komisiji je predsedoval predsednik pesniške akademije Andrej Strug. Nalkowska zopet priča, da na Poljskem najpomembnejše moč današnjega časa izhajajo iz ženskih krogov.

Bitka ob Vebi Šibeli

Sandro Sandri, posebni poročevalec »United Presse« na italijanski somalski fronti takole opisuje bitko ob Vebi Šibeli. Ta popis med vrstami razkriva marsikaj:

O bitki pri Gabi 27. decembra je italijanski glavni stan naknadno sprejel važna poročila. Domačinski oddelki sultana Olola Dinle so mogli hudi boj z Abesinci dobiti le, ker so jih Italijani podpirali s stotinami bomb in s strojnimi, s katerimi so italijanska bombna letala obdelovala abesinske vrste. Poleg tega pa je ta bitka po mnenju Italijanov docela izpričala zvestobo sultana Olola Dinle in njegovih vojščakov, ki so se šele pred kratkim pridružili italijanski vojski.

Ta boj je bil posledica manevrov generala Grazianija, kateri je sultana Olola s tisoč njegovimi vojščaki poslal po dolini Vebi Šibeli globoko v sovražno ozemlje, da bi tako zmanjšal pritisk Abesincev, ki so pritiskali na italijanske čete v gorenji dolini Jube. Sultani Olol Dinle je udaril v prvi vrsti na abesinske čete abesinskega poveljnika Fitauria Tafrisa, kateri je od Bale prodiral v okolico Vebi Šibeli. Dne 18. decembra je sultan dospel v lmi in je odšel prodiral dalje proti Gabi, kamor je kmalu prišel, ko je premarširal celih 250 km, ne da bi bil samo enkrat zagledal sovražnika. Prebivalstvo teh krajev se mu je brez odpora vdalo, nakar je bilo razoroženo. Olol Dinle je imel s seboj samo svoje črne vojščake. Izjemo sta delala dva bela Italijana kot radiotelegrafista in beli italijanski letalski častnik, ki je skrbel za zvezo z glavnim stanom. Na ta način je Olol Dinle vsak dan sprotil poročal o poteku svoje ekspedicije.

Ko so Abesinci videli grozeče prodiranje, so v zori 27. decembra napadli sultanove čete, katere so se zakopale pri Gabi na ovinku reke Vebi Šibeli. Te postojanke, katere so bile na treh straneh obdane od vode, so bile same na sebi dobro izbrane, toda kvarno je bilo to, da je reka ob tem času precej plitva. Vendar Abesinci kljub temu niso napadli iz reke, s čimer

bi bili sovražnika lahko od strani prijeli. Vendar pa bi bil sultan kljub temu končno obnemogel, ko bi ne bila prišla nagla pomoč italijanskih letal.

Z brezžičnim brzojavom je bila poklicana na pomoč Prigrmeli so nad bojišče grmeči motorji, ter začeli metati stotine bomb na abesinsko stran, kjer je nastal pravi pekel. Ko so italijanska letala pometala vse bombe, so se spustila čisto nizko nad zemljo ter letala Abesincem takorekoč nad glavami. Pri tem so s svojimi strojnimi vseh pomedla. Obenem se je več letal nedaleč od italijanskih postojank spustilo na ravnino, kjer so izkrcala puške in strojnice za sultanove vojščake. Nekaj letal so Abesinci zadeli, vendar so se ta letala lahko še umaknila. Le tem letalom se imamo zahvaliti, da se je bitka končala v korist Italijanov.

Smrt junaškega Abesinca

Edvard Beattie, posebni dopisnik »United Presse«, poroča iz Addis Abebe 5. januarja:

Križ z napisom kaže grob abesinskega poveljnika grasmača Bejena, kateri je preteklo sredo padel na severni fronti ter vse svoje premoženje zapustil državi. Križ je dala postaviti abesinska vlada, na njem pa napis: »Tvoje truplo se je od nas poslovilo, toda spomin na te bo ostal vedno živ! — Abesinija.«

Bejen je poveljeval kot podpoveljnik manjšemu oddelku levega krila abesinske severne armade. V sredo zvečer je šel s peščico svojih vojakov na patroljo ter ja sam hodil na čelu patrolje. Pri tej priliki je blizu Aksuma naletel na mnogo močnejši italijanski oddelk. Italijani so Abesince takoj napadli in Bejen je bil smrtno ranjen. Njegovi vojščaki so ga odnesli iz bojne črte. Preden je umrl, je z zadnjimi močmi na listič papirja napisal svojo zadnjo voljo, kjer je izjavil, da vse svoje veliko premoženje oddaja državi, da bi pomagal vsiljivce premagati in Abesinijo rešiti.

Zadnji dnevi na smrt obsojenega

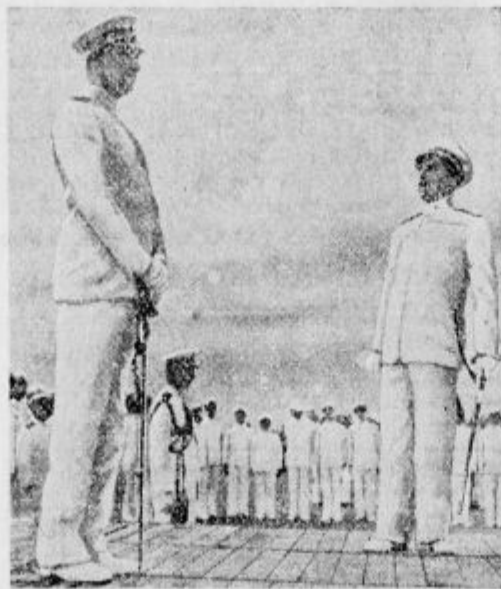
Če guverner v zadnjem trenutku ne bo zadržal izvršitev smrtni kazni, bo 14. t. m. na električnem stolu usmrčen Nemec Bruno Hauptmann, ki je obsojen na smrt, češ da je ugrabil in uropal 3 leta starega otroka slavnega ameriškega letalca, polkovnika Lindbergha. Usmrčen bo v državni kaznilnici v Trentonu, kjer v posebni celici pričakuje zadnjih trenutkov. Časnikar Bernd Stone te zadnje dni na smrt obsojenega takole opisuje:

Kakor orjaška siva senca se zidovje jetnišnice odraža od zasnežene okolice. Pred kaznilnico postajajo ljudje, ki so radovedni, ali bo Hauptmann pomiloščen ali ne. Ali ga bo sam čudež rešil električnega stola? Vse je razburjeno. Morilec Lindberghovega otroka pa je tudi vprico bližajoče se smrti prav tako miren kakor je bil ves čas sodne obravnave. Zdravega in mirnega spanca mu ni vzelo niti takrat, ko so štiri njegove tovariše iz njegove sosesčine odklopili na električni stol. Navadno prebura knjige, katere dobi za kaznilnične knjižnice. Drugače pa na čisto prepisuje svoje spomine. Zakaj tudi na smrt obsojeni čuti potrebo, svoje življenje popisati za potomce. Njegov zagovornik in žena sta te spomine hotela prodati, da bi dobila denar za nadaljevanje pravde. Toda 12 založnikov je odklonilo spomine, češ, da obravnavajo le obsojenčev mladost, a nič ne popisujejo, kako je Hauptmann otroka umoril. Hauptmann pa o vsem tem neče niti slišati, češ da on otroka ni umoril. Casopisni kralj Hearst mu je pred kratkim ponudil za spomine celo 80.000 dolarjev, če bo v spominih natančno popisano, kako je Lindberghovega otroka ugrabil in umoril. Hearst mu je prigovarjal, naj sprejme ta denar in vse to opiše, da bo vsaj njegova družina preskrbljena. Toda Hauptmann je tudi to ponudbo odklonil, nakar se je Hauptmannov zagovornik moral odpeljati po raznih krajih Amerike, da je zbral denar za priziv na najvišje sodišče.

Medtem pa Bruno Hauptmann v svoji celici čaka na smrt. V posebnem oddelku je 12 celic, iz katerih vodi le ena pot — na električni stol. Vse ta del jetnišnice je zgrajen iz debelih kamnov. Vseh 12 celic ima vrata na skupen hodnik, ki je pregrajen z močnimi železnimi vrati. Noč in dan na tem hodniku gori luč. Noč in dan bistre oči pozijo, da nobeden izmed obsojenecv niti poskusiti ne more, da bi ušel. Sicer pa bi bilo zaman poskušati kaj takega. Ječe so tako zavarovane, da je vsak beg nemogoč. Drugače pa prebivalci smrtnih celic uživajo velike ugod-

nosti, primeri z drugimi kaznjenci. Vsak dan dobivajo prvovrstno hrano, lahko so pokonci tudi po 9. zvečer ter smejo v celici igrati celo karte in šah. Vsak namreč ima v svoji celici šahovsko desko in zavoječek kart. Zato pa smrtni kandidati ne smejo na vsakodnevne sprehohe po kaznilnici. Pač pa se lahko med seboj in s pazniki pogovarjajo.

V taki celici Bruno Hauptmann preživlja zadnje dni svojega življenja. Se vedno ni izgubil upanja, da se bo zgodil čudež, ki ga bo rešil smrti. Se vedno si njegovi zagovorniki in njegovi pristaši prizadevajo, da bi javno mnenje pridobili za se in tako preprečili usmritev vsaj v zadnjem trenutku. Toda Hauptmannu bo pomiloščen le, če bo nehal tajiti in vse priznal. Veliko vprašanje pa je, ali bo Hauptmann to hotel.

Sprememba v poveljstvu italijanskega rdečmorskega brodovja se je na slovesen način izvršila v Masui. Levo dosedanjí poveljnik admiral Vittorio, na desni njegov naslednik vojvoda Spoleto.

Velike povodnji na Francoskem

Iz Francije poročajo, da so tam povodnji te dni napravile strašno škodo. Vode se še vedno razlivajo. Tudi v Parizu so vode močno narastle in poplavlje rečna pristanišča ob Seni, katera so morali izprazniti. Kakor vidimo na naši sliki, se pariški ribiči niso ustrašili nastopajoče vode in so nekaj časa sredi vode še mirno lovili ribe. Kakor pa poročajo najnovjša poročila, so vode sedaj tako narasle, da so se najbrže tudi navdušeni in trmasti ribiči rajši umaknili na suho.

Vasica — svetovno pristanišče

Kako Japonci kolonizirajo Korejo in Mandžurijo

V Mandžuriji se revni vasici prav lahko prigodi, da čez noč postane vele mesto. Kakor so Napoleonovi vojski maršalsko palico nosili v svoji tornistri, tako se lahko zgodi tudi mandžurskim ribičem, da s svojimi zakrpanimi mrežami nenadno zajamejo zlati ključ k sreči in bogastvu. To tudi ni čudno, saj živijo v deželi, ki se neizmerno hitro razvija.

Dairen je bil pred 20 leti še žalostno gnezdo, kjer so si morski volkovi še voščili lahko noč. Danes pa je Dairen vele mesto s pol milijona prebivalcev ter največje in najbolj cvetoče pristanišče sveta. Dne 1. oktobra 1915 so Dairen povzdignili v mesto, tako, da sedaj obhaja 20letnico. Pri tej priliki je mlado vele mesto razvilo ves svoj sijaj. Z naglimi koraki koraka Dairen kot mandžurska vrata proti svojemu cilju, da postane svetovna luka, glavna luka severovzhodne Azije.

Sedaj je na vrsti vasica Rašin na Koreji. Tudi ta vas je v loteriji zadela glavno srečko. Doslej je bila revna ribiška vas, naenkrat pa je postala veliko prometno središče. Pred 3 leti je nji prebivalo le nekaj sto ubožnih korejskih ribičev, danes pa šteje že 30.000 prebivalcev. Če se bo tako razvijala, bo čez 10 let štela že 300.000 prebivalcev. Nekdanja vasica, sedanje mesto Rašin, leži na skrajnem koncu severnovzhodne Koreje, tam, kjer se stikajo Koreja, Mandžurija in sovjetska provinca Amur. Da bi se skrajšala zveza med severno Mandžurijo in Japonsko, je mesto Rašin dobilo železniško zvezo, ki veže Harbin z Japonskim morjem. Zato dobi sedaj Rašin tudi docela novo pristanišče z vsemi modernimi pripraviteli, ki v moderno pristanišče spadajo.

Promet med Japonsko in severno Mandžurijo izhaja iz južne Japonske čez Dairen ali čez Fusan na južni strani Koreje. Nova proga čez Rašin pa bo to razdaljo za 1200 km skrajšala. S tem se bo tovarnina za blago zdlatno pocenila, iz česar bo gospodarstvo severne Mandžurije imelo velike koristi. Doslej je od tega prometa imela korist le južna Mandžurija. Nova zveza pa bo tudi velike strateške važnosti, če kedaj izbruhne rusko-japonska vojska. Severna Mandžurija bi bila v tem slučaju za Japonce važno ozemlje, bodisi kot etapa, bodisi za zbiranje čet. Da so Japonci izbrali Rašin, je vzrok ta, ker ima ta dosedanja vas luko, ki pozimi ne zamrzne. Pred luko sta dva mala otoka, ki varujeta pristanišče, da ne udarjajo vanj valovi in pa mrzli vetrovi, zaradi česar luka nikdar ne zamrzne. Japonska mornarica je že l. 1919. preizkusila dobre lastnosti te luke. Takrat je bilo tam zasidranih 47 japonskih vojnihih ladij.

Japonska vlada se je l. 1932. odločila, naj se ribiška vasica spremeni v svetovno pristanišče. Delati so začeli l. 1933. v treh delih. Prvi del bo veljal 35 milijonov jenov ter bo dokončan l. 1937. Drugi del bo trajal do l. 1942., tretji pa do l. 1947. V prvem delu bodo zgradili tri obrežja po 500 m dolga. Prvo obrežje je že zgrajeno. Obenem bodo zgradili skladišča, železniško postajo ter 3,8 km dolg predor skozi Marmorsko gorovje. Predor in železniška postaja sta že dozrajena. V luki bo prostora za 12 ladij po 8000 ton in za celo vrsto manjših ladij. Luka bo zgrajena za letni promet 9 milijonov meterskih ton. Mesto pa grade za 300.000 prebivalcev.

Meseca novembra so slovesno slavili ta nastanek novega mesta. Te slovesnosti so se udeležili ministri in generali Mandžukua in Japonske. Na tisoče zastav je vihralo, možnarji so pokali, rakete so švigale, ko je skozi novi predor na novo postajo pridrdral prvi vrak in ko sta ob prvem pomolu pristali prvi dve veliki ladiji.

Graditev mesta Rašin je jubilejni dar Japonske Koreji. Preteklo je že 25 let, odkar so Japonci anektirali Korejo. Toda Japonci so Korejce le težko krotili. Korejci so se Japoncem vedno upirali. Ščasoma pa so začeli Korejci uvidevati, da ima Koreja od Japonske tudi koristi. Napredek korejske civilizacije pod japonsko upravo je tako očiten, da so Korejci to uvideli. Gospodarske in zdravstvene razmere je Japonska z močno roko uredila. Zato se je v teh 25 letih število Korejcev zvišalo od 13 na 22 milijonov. Na leto je 200.000 prirastka. 84 odstotkov korejskega prebivalstva je kmečkega. Pridelujejo riž, bombaž, pšenico in lan. Pred 25 leti so vsega le malo pridelali, danes pa pridelajo korejsko kmetijstvo tega blaga za 1,3 milijarde jenov. Tudi korejsko rudarstvo se močno razvija.

Na Koreji pridobivajo vedno več premoga, zlata, železa, grafitu, antracitu in magnezitu.

Japonci radi priznavajo, da so med kolonizacijo Koreje mnogo zagrešili. »Toda iz svojih napak smo se naučili in naše korejske skušnjaje nam sedaj v Mandžuriji in na severnem Kitajskem močno koristijo. Za vse to, kar smo dosegli v Mandžuriji in kar se nameravamo doseči v drugih azijskih deželah, nam je bila Koreja laboratorij in vežbališče.« Japonci se v svoji kolonijalni politiki ravna po Angležih. Če so se spočetka v Koreji naslanjali le na vojaško silo, so v Mandžuriji šli že mnogo naprej ter Mandžuriji dali samostojnost. Morda bo napočil še dan, ko bo tudi Koreja v okviru japonskega cesarstva dobila svojo samoupravo.

Severnovzhodni kot Koreje so Japonci po mačehovski zanemarjali. Z novo zvezo čez Rašin pa bo ta del Koreje deležen napredka. Ime ribiške vasice je danes neznano, toda kmalu bo znano po vsem svetu. Ker ta vasica v zračni črti leži le 100 km od ruskega Vladivostoka, utegne v prihodnje trgovsko mesto Rašin igrati važno vlogo tudi v vojni zgodovini.

Filmska igralka Marlena Dietrich s svojim možem in otrokom. Ona deluje še v Ameriki, njen mož pa v Parizu. Iz strahu, da ne bi ji kdo ukradel otroka, je sedaj sklenila zapustiti s svojim sinčkom Ameriko, ter iti za svojim možem v Pariz.

»Podvizaj se, Jože, če nočeš, da ti pade opeka na glavo.«

MacDonaldova hči krčmarica. Kakor smo že poročali, je hčerka prejšnjega angleškega ministrskega predsednika MacDonalda prevzela 300 let staro vaško gostilno, katera je dobro obiskana. Na naši sliki vidimo gospodično Izabelo MacDonald v razgovoru s svojim urvim gostom.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovenjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petlinna vrstica za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Starejša oseba

pridna in poštena, vajena vseh gospodinskih del, deloma tudi kuhe, išče primerno službo, najraje v mestu. Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru pod št. 40. (a)

Službodobe

Služba cerkvenika in organista

v Šostanju se odda s 1. febr. t. l. Plača v žitni berli, štolinini in v brezplačnem uživanju nje in 3 travnikov. Prošnje naj se pošljejo do 15. januarja na župni urad Sv. Mihael pri Šostanju. (b)

Radio tehnika

zmožnega popravil in občejanja s strankami — sprejemom. Ponudbe pod »Služba« št. 277 upravi »Slovenca«. (b)

Za upravljanje

posestva v neposredni bližini Zagreba se išče oženjen, starejši ali vpokojeni strokovnjak. Nastop 15. februarja 1936. Ponudbe z dolgoletnimi spricvali in dobrih priporočili z zahtevki plače pod št. 42365 na Publicitas, Zagreb. (b)

Prodajalka

izurjena, perfektna, se sprejema v trgovino s papirjem in pisarniškim potrebščinami. Pismene ponudbe na upravo »Slov.« pod »Stalno mesto« 316. (b)

Služkinja

mlada, se sprejema k štiriclanški družini takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 276. (b)

Potnika

zanesljivega, zmožnega kavcije, iščemo za trgovino z moko in deželimi pridelki. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Potnik« št. 321. (b)

Sobarico

z letnimi spricvali, 20 do 25 let staro, ki zna dobro likati, zmožno nemščine, sprejemem. Plača 300 Din. obleka, predpasniki. Marija Zwilling, soproga posestnika. Zdenčina pri Zagrebu. (b)

Natakarico

poslovodkinjo za planinski gostilni (tujsko prometni kraj) se sprejema takoj. Ponudbe z opisi došednjega službovanja poslati na upravo »Slovenca« pod »Planina 1936«. b

CITA, JTE IN SIRITE

»SLOVENCA«

Denar

Posojila

na vlozno knjižico daje Slovenska banka Ljubljana, Krekov trg 10.

Hranilne knjižice

prodaste ali kupite najbolje potom moje pisarne. Solidno poslovanje! Priložite znamko! Rudolf Zorč, Ljubljana. Gledališka ul. 12. Telefon 38-10.

Prodamo

Gospodinje, obrtniki!

Iz skladišča odprodaja kuhinjsko posodo, razno orodje, tehnične, štedilnike, kopalne peči ter raznovrstne otroške igrače po najnižjih cenah. Stanko Florjančič, železnina, Resljeva cesta št. 3 (poleg Zmajkega mostu). Vhod skozi dvorišče. — Vzemem tudi knjižice ljubljanskih zavodov. (l)

Smrekove kolobarje

20x50 cm, suhe, oddaja po Din 1.70 komad, franko vagon Žaga Soteska, p. Boh. Bela. (l)

Pišite še danes! Ostanke

mariborskih tkalstinskih tovarn, brez napak, pristnobarvni. »Paket serija A« za moško, žensko, namizno, postelino perilo in rjuhe. »Paket serija B« izključno zimski topli flaneli in barbeni najboljše kakovosti, vsak paket 10—20 m samo 107 Din. Dali novi »Original Kosmos Z paketa«, vsebuje 2.80 m sukna za eno dolgo zimsko suknjo oziroma ženski plašč lepe temne barve ali pa 1.80 m za kratko zimsko suknjo in 1.20 m posebno močnega štruka ali sukna za ene hlače. Tudi ta paket samo 107 dinarjev. Vsi paketi postane prosti. Neprimerno vzajem nazaj in zamenjaj. — Pišite takoj na »Kosmos« razpošiljalnico, Maribor, Dvorakova ul. 1.

M. Drenik

Ljubljana Kongresni trg 7

Volna vseh vrst, od najcenejše do najfinišne. Francoske in angleške specialitete itd. Pingouin

Vsa zimska oblačila

smo znižali 10—15%. Anton in Vladimir Presker, Sv. Petra cesta 14. (l)

Rjuhe, prti, brisače
Robert Goli
Ljubljana, Selenbugova 3.

Kupimo

Pisalni stroj rabljen a dobro ohranjen želim kupiti za primerno ugodno ceno. — Ponudbe pod »Nizka cena« na upr. »Slovenca«. (k)

Vsakovrstno

zlato kupuje po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

ŽULJI

Ce so Vaše noge občutljive, če Vas žulji bodejo, grizejo in pečejo dodajte vodi Saltrat Rodell, dokler ne dobi videz mleka. Ko pomotate noge v to mlečno kopel, se bo izločil kisik, ki je nosilec zdravih soli, prodrl bo v znojnice, zdravil in umirjal kožo in kožno tkivo. Žulji Vas ne bodo več grizli in pekli. Krvni obtok bo popolnoma obnovljen in občutili se boste prijetno in zadovoljno. Žulji se bodo omečili v veliki meri, da jih bo mogoče popolnoma odstraniti s korenino vred. Odrgnjena mesta se bodo zacelila, otekline pa bodo splahnele. Lahko boste nosili čevlje za celo številko manjše kakor poprej.

Saltrat Rodell se prodaja povsod v strokovnih prodajalnah z našim jamstvom. Njegova cena je zela zmerna.

BREZPLAČNO. za poslane posebnega dogovora s izdelovalci lahko sedaj vsak čitatelj tega lista dobi brezplačno zadostno količino Saltrat Rodella. Pišite še danes. Ne pošiljajte denarja. Naslov: M. Neumann, service 11-A, Zagreb, Boškovičeva ulica 44.

Tinčkove in Tončkove prigode

222.

Oče in sin se srečata.

Ko so dečki s kraljico pritekli tja, je gorila dvignila kapitana Mrharja visoko v zrak, kakor bi hotela reči: »Zdaj si ga pa le dobro ogledaj!«

»Glej, to je tvoj oče!« je s svečanim glasom dejal Tinček Primožku.

»Očka moj!« je radostno kriknil Primožek.

»Sinko moj!« je v istem hipu z ginjenim glasom zaklical kapitan Mrhar in razprostrl roke.

In sta se oba — oče in sin — vrgla v objem in se od sreče zjokala...

Tudi kraljica je bila vesela, da je po dolgem, dolgem času prišla spet med bele ljudi.

In potem se je vsa družba napotila dalje. Spredaj je šla kraljica z mornarjem Kokijem, ki je bil na vso moč ponosen na takšno spremstvo, za njima sta korakala kapitan Mrhar in njegov sin Primožek, potem Tinček in Tonček, čisto odzadaj pa je pokroviteljsko hlačala za njimi gorila, kakor skrbna mati za svojimi otroki.

V neizmerni žalosti naznanjamo, da se je smrtno ponesrečil naš ljubljani sin, nečak in bratranec, gospod

EMERIK ISKRA

Pogreb bo v soboto, dne 11. januarja ob pol 4 popoldne. Jesenice, dne 8. januarja 1936.

Zalujoče rodbine:

KOBAL, ISKRA, AZMAN, GABRIČ

ZAHVALA. Ob težki izgubi dragega

Srečka Zalokarja

uradnika celjske mestne elektrarne

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam ob tej priliki pismeno ali ustmeno izrazili svoje sočustvovanje. Posebno se zahvaljujemo častiti duhovščini, g. primariju dr. Lavriču in ostalim gg. zdravnikom, ki so mu lajšali zadnje dneve, sestrar usmiljenkam za njihovo požrtvovalnost, Celjskemu pevskemu društvu za ganljivo petje, g. prof. Finku za poslovilne besede, vsem darovalcem vencev in cvetja. Srčna hvala tudi vsem prijateljem in znancom, ki so draga pokojnika spremili na njegovi zadnji poti.

Maša zadušnica za pokojnika se bo brala v ponedeljek, dne 13. januarja ob 7 zjutraj v opatijski cerkvi sv. Daniela v Celju.

V Celju, dne 9. januarja 1936.

Rodbina ZALOKAR in ostalo sorodstvo.

Zahvala

Potrli od prerane izgube našega nepozabnega očeta, soproga, brata itd., gospoda

Teodorja Drovenika

višjega kontrolorja drž. žel.

izrekamo našo prisrčno zahvalo vsem, ki so nam izrazili sožalje, poklonili vence in spremili draga pokojnika na njegovi poslednji življenjski poti v tako ogromnem številu.

Posebno zahvalo smo dolžni g. primariju dr. Neubauerju in ostalim gg. zdravnikom na Golniku za požrtvovalno pomoč, prečistiti duhovščini, dalje g. Josipu Cugmusu, direktorju drž. železnice, njegovemu namestniku g. dr. Aleksandru Faturju ter vsem gg. načelnikom, ki so na čelu številnih stanovskih tovarišev izkazali pokojniku poslednjo čast. Zahvaljujemo se Komandi mesta Ljubljane za izredno naklonjenost in častno spremstvo, predsedniku Udruženja žel. uradnikov g. Jenku za globoko občutene besede ob odprtem grobu in železničarskemu društvu »Slogi« za pretresljive žalostinke.

Sv. maša zadušnica bo v ponedeljek, dne 13. januarja ob 7 zjutraj v župni cerkvi sv. Cirila in Metoda.

ZALUJOČI OSTALI.

Franz Joseph Schneider:

2

Cesta brezbožnih

Prevedel Janko Moder.

»Že s sedemnajstimi leti sem osirotel!«
Tedad ga je pogledala. Skupna usoda. Zasmilil se ji je. Nezaupnost njene gospodinje je ji trpinčila. Prvič mu je prosto pogledala v oči. In zavzela se je, tako so bile temne in velike, tako so se svetile. To je bilo gotovo samo hrepenenje po domu, kar je govorilo iz njih.

»S sedemnajstimi leti?« je ponovila. »To je pa tudi zgodaj!«

»Seveda je zgodaj,« je pritrdil. »Tuji ljudje so tuji ljudje!«

Zdaj mu je hotela pomagati in je ponovila še enkrat: »Ko boste zajtrkovali, pridite v kuhinjo, vam bom nalila kave!«
Njegove oči so postale še večje in so zaplamele. Napačno jo je razumel, kot povabilo je sprejel to sočutje in skrb za človeka in se ji približal. Kar v strahu se je umaknila pred njim v spalnico svojih gospodarjev in se oprliela dela. Toda sledil ji je. Poželjivo je gledal po opremi.

»Je to svila?« Pri tem je zagrabila njegova robata, začnela roka v pernico.

»Takimle ljudem se pa dobro godi,« je na to omenil, otipavajoč predmete na umivalniku. To zavistno oprevanje v razmere drugih ni izviralo iz njegovega srca, ampak je bila bolj iz njegove okolice privzeta navada.

Marija je nalašč preslišala njegove besede, ni ji ugajalo, da tako sliči govoriti tega, s katerim je prej sočustvovala. Ta način se ji je zadel preuporabni, za to je bila njena narava preveč zadovoljna...

»Take zunanosti pa res ne osrečuje in ne zadovoljuje človeka,« je rekla poučno. Njegove misli pa so bile že nekje drugje. Oči so se mu lesketale, njegova čutnost je plamenela.

Vsiljivo se ji je približal. Nemirno se je umaknila za nekaj korakov, pa se ni spoznala v njem zbuženega poželenja. Bila je preveč čista, preveč življenju odujena, ni videla v njem moškega, ampak človeka.

Tedad je tiho skril roke in se obvladal, premagala ga je njena mirnost.

Veliko poželenje ga je prevzelo, da bi bila čisto njegova. In opugumil se je. »Gospodična Marija,« je rekel skoraj hripavo od razburjenja in veselja, »kaj nimate nobene želje po lastnem domu?«

Tedad se je zdrznila. Na tako vprašanje ni mislila. Začutila je, da se ji dviga vroč val iz srca prav do vrha glave.

Ko je sprevredil njeno okornost, je hitro stopil k njej. Toda umaknila se je do skrajnega kota sobe in stegnila roke v obrambo predse.

»Gospodična Marija!« Hrepenenje je stegnil roke. Tedaj je videla njegovo moč, njegovo veliko, krepko telo. Močan tovariš se ji je ponujal za življenje. Njeno telo je trepetalo, pa ni mogla niti besede spregovoriti.

Tedad se je grenko zasmeljal: »Da, ključavničar, delavec!«

Počasi je povedala roke, saj zdaj se ga ni treba več bati, zdaj, ko ji je ponudil nekaj tako velikega.

»Kaj mar meni ni treba delati?« Pokazala je hrapave dlani in ga s tem prepirala.

»Gospodična Marija, kaj res tako pošteno mislite?« Sprejel je njeno priznanje napol že kot privolitve. Zdaj je moral previdno ravnavati, ker je sprevredil, da je ni mogla premagati s sredstvi, s katerimi je doslej pridobival ženske. Vihar in čutnost je moral pri tej snubitvi odstraniti. Čisto odklonilna ni bila, to je že lahko ugotovil. In oprjel se je glavne mikavnosti. »Gospodična Marija, takle lasten dom mora biti vendar nekaj lepega. Ko prideš zvečer truden z dela, prideš na gorko in k ljubi ženi! Njegov pogled je objel vitko, mehko postavo, se zavrtel v ljubki obrazek, medtem ko je ona spet sramežljivo sklonila glavo.

Misl na njeno čast ji je poglala kri v glavo. Molče je gledala v tla. Prejšnji očihek njenih gospodarjev je spet vstal pred njo. In potem je prišlo hrepenenje: Imeti dom, biti prost, kolikor je dalo življenje prostosti. Nemo se je smehljala.

V njem je valovilo, težko se je premagoval. Tedaj so se spodaj v hiši odprla vrata. Skrivaj je pozdravil vrnitev gospodinje, kajti njegova viharost bi mu lahko vse pokvarila.

Marija je ves dan zamišljeno hodila okrog. »Lasten dom.« Ta obljuba jo je zasledovala prav do nastajajoče noči, spremljala jo je v spanju in sanjah.

Drugo jutro je bil v njenih očeh sijaj sreče, toda ključavničarju se je izmikala, kjer se je mogla. Njena mirnost je bila uničena, kajti od ure do ure je rasla in rasla v njej misel na moža. Prej snubec je prišel. In v svoji skromnosti se je prej štela za tako nezaželeno, za tako nepomembno. Zdaj se ji je ponudila močna roka, ponosen mož.

Nekaj dni pozneje se je spet posrečilo ključavničarju, da je v odsotnosti gospodinje govoril z Marijo na samem. »Ste tudi še kdaj pomislili na to, kar sem vam rekel, Marija,« je začel.

Sramežljivo in skromno je odgovorila: »O da, še pogosto!«

Tedad se je spet opogumil. »Res, Marija, še si mislila na to?« Zaupno je rekel »Tic.«

V ponedeljek se začne stavka, potem bo več časa. Zato bi šla lahko nekajkrat v kino,« ji je vabiljivo omenil.

»Zabave? To ni zame pojem zakona,« je skromno rekla, kajti ta način govorjenja ji pri njem ni ugajal. Če je v teh dneh mislila na njegovo glas, je bil hrepenec zvok, ki je govoril o lastnem domu. Toda »stavka« ji je uporno odnevala v ušesu. Bila je zadovoljna, zmerna, nema, podložna. Tako je pogosto začutila v notranjosti prepad med njim in seboj. In vedno bolj se je trudil, da bi pri snubitvi računal na njeno mehko dušo. Potem je začel pripovedovati o svoji mla-

dosti, o očetu in o materi. V tem razpoloženju je postal velik otrok in veliko, silno težko telo je zasmehovalo preproste, prisrčne besede, ki so mu vrele čez ustnice kot otroško čebljanje. Njegove oči so postale med pripovedovanjem čiste in jasne in skoraj podzavestno mu je odprla svoje sree. Blaženo se je vtilotalpil vanj, blažen in poln poštenosti.

Iz njegovega čutnega poželenja je nastala resnična ljubezen.

Prvič je slišala iz njegovih pripovedovanj, njegovo ime: »Stanislav Slovnik.« In nekoč ga je počasi ponovila za njim, praznično, kot bi izgovarjala ime svetnika.

»Ne Stanislav,« Stanko« mi zmeraj pravijo. Bi lahko tudi ti tako rekla? Stanko?«

V zadregi se je smehljala. Potem je počasi ponovila: »Stanko!«

Kot sikajoči plamen je zablisnilo v njegovih očeh, hlastno je stegnil roke proti njej.

Toda vsakokrat se je boječe umaknila pred njegovim kipenjem in ga s svojimi čistimi očmi poklicala k zavesti. Tako ga je počasi preobračala, učila ga je gledati ženo, katero je doslej zalezoval le v svojem nebrzdanem gonu.

Toda zdaj so ga tudi v duši začele vznemirati stvari, v katerih se je doslej počutil vse predmehčega. Živel je v čudni okolici, na hrani pri tujih ljudeh, med sosedmi, katerih Marija ne bi mogla nikdar nikjer razumeti. Počasi je prišel do spoznanja; ni bilo pošteno delo, ki jih je poniževalo, ampak — ? Iskal je oznake.

Za uvod je rekel: »Res, Marija, z delavcem, z navadnim ključavničarjem se boš zadovoljila?«

Tedad se je v nerazumevanju nasmešnila. »Kaj sem pa jaz, Stanko?«

Pri njegovem imenu so mu oči zmeraj spet zaplamele. »Tako mehka si, tako dobra, Marija!« Pri teh besedah je zastrmel predse in se zagledal v globoki prepad, ki je zija med dekletom in med ženskami, med katerimi je zdaj živel.

»Če si le pošten,« ga je zbudila iz njegovih misli.